

Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Prusa w Skierniewicach

Wymagania edukacyjne z historii i społeczeństwa dla klas 2 a, 2 b, 2 e, 2 f w zakresie podstawowym. Przedmiot uzupełniający

**2 godziny tygodniowo
rok szkolny 2019/2020**

**Program nauczania historii i społeczeństwa autorstwa Katarzyny Panimasz *Poznać przeszłość.*
*Program nauczania przedmiotu historia i społeczeństwo. Dziedzictwo epok***

Podręczniki:

moduł: *Poznać przeszłość. Ojczysty Panteon i ojczyste spory* autorstwa Tomasza Maćkowskiego

moduł: *Poznać przeszłość. Europa i świat* autorstwa Karola Kłodzińskiego, Tomasza Krzemińskiego

Wydawnictwo: Nowa Era

Nauczyciel prowadzący zajęcia: Alicja Wachnianin - Męcina

Ojczysty Panteon i ojczyste spory

wymagania na poszczególne oceny

Wymagania podstawowe: oceny dopuszczająca i dostateczna

Wymagania ponadpodstawowe: oceny dobra, bardzo dobra, celująca

Uwaga dotycząca oceniania na każdym poziomie wymagań

Aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Tak jak Grecy i Rzymianie						
1. Greccy bohaterowie	1. W starożytnej Grecji 2. Wojna trojańska 3. Wojny z Persami 4. Niezgoda, która rujnuje	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: wojna trojańska – identyfikuje postacie: Homera, Leonidasa – zna datę bitew pod Maratonem (490 r. p.n.e.) i Termopilami (480 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie Troję, miejsca najśłynniejszych bitew wojen grecko-perskich – wymienia cechy charakterystyczne	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Hellada, Hellenowie – identyfikuje postacie: Achillesa, Hektora – zna datę bitwy pod Cheroneją (338 r. p.n.e.) – wyjaśnia, dlaczego uznaje się, że Grecy zapoczątkowali badania historyczne – przedstawia antyczne wzory bohaterstwa na	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: wojna peloponeska – identyfikuje postacie: Temistoklesa, Kserksesa, Pauzaniaśa, Herodota – zna daty wojny peloponeskiej (431– 404 p.n.e.) – charakteryzuje postawy antycznego żołnierza i obrońcy ojczyzny na przykładzie wojen	Uczeń: – identyfikuje postać Heinricha Schliemanna – omawia skutki wojny peloponeskiej dla świata greckiego – opisuje recepcję bitew pod Maratonem i Termopilami w literaturze, sztuce i kulturze popularnej	Uczeń: – odnosi przykłady bohaterskich postawy antycznych Greków do postaw współczesnych Polaków

		antycznej cywilizacji greckiej	przykładzie <i>Iliady</i> Homera	grecko-perskich – wyjaśnia, dlaczego twórcy kultury na przestrzeni dziejów odwoływali się do tych postaw		
2. Polskie Termopile	1. Polski Leonidas 2. Bitwa pod Zadwórzem 3. Bohaterowie spod Wizny i Monte Cassino	Uczeń: – identyfikuje postacie: gen. J. Sowińskiego, kpt. B. Zajączkowskiego, kpt. W. Raginisa, gen. W. Andersa – wyjaśnia, kto i dlaczego zyskał miano polskiego Leonidas	Uczeń: – zna datę szturmu Woli (6 IX 1831 r.), bitwy pod Zadwórzem (17 VIII 1920 r.), bitwy pod Wizną (7-10 IX 1939 r.), zdobycia Monte Cassino (18 V 1944 r.) – wskazuje na mapie miejsca bitew pod Zadwórzem, Wizną, Monte Cassino – przedstawia obronę Woli oraz bitwy pod Wizną i Monte Cassino jako symboliczne oraz historyczne	Uczeń: – opisuje przebieg i znaczenie bitwy pod Zadwórzem oraz wyjaśnia jej symbolikę	Uczeń: – przedstawia motyw Termopil i jego znaczenie w polskiej literaturze – ocenia postawy polskich bohaterów poświęcających się dla ojczyzny	Uczeń: – omawia i ocenia znaczenie popularyzowania wiedzy o wydarzeniach historycznych za pomocą współczesnych środków przekazu

			nawiązania do greckich Termopil			
3. Republika rzymska – państwo obywateli	<p>1. Republika rzymska</p> <p>2. Rzymski obywatel – patriota</p> <p>3. Kryzys republiki</p> <p>4. Upadek republiki</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: republika, obywatel</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Rzymianie rozumieli pojęcie cnót obywatelskich</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty wojny z Ekwami (458 r. p.n.e.), przejęcia władzy przez Gajusza Juliusza Cezara (49 r. p.n.e.), upadku republiki rzymskiej (31 r. p.n.e.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lucjusza Kwinkcjusza Cyncynata, Gajusza Juliusza Cezara, Oktawiana</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg republiki rzymskiej</p> <p>– przedstawia cechy charakterystyczne republiki rzymskiej</p> <p>– omawia cechy rzymskiego obywatela – patrioty na przykładzie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Tyberiusza i Gajusza Grakchów, Marka Tuliusza Cyncerona</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki kryzysu republiki rzymskiej</p> <p>– omawia przejawy kryzysu republiki rzymskiej i próby jego przezwyciężenia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Cyncynat stał się wzorem dla amerykańskich obywateli</p> <p>– wyjaśnia zależności między kryzysem republiki rzymskiej a upadkiem cnót obywatelskich</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– analizuje możliwość zastosowania obywatelskich wzorców obowiązujących w starożytnej republice rzymskiej w dzisiejszych czasach</p>

			Cyncynata			
4. Polski patriotyzm na przestrzeni wieków	1. Patriotyzm w przeszłości 2. Święta narodowe 3. Patriotyzm dziś	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu patriotyzm – wymienia polskie święta o charakterze narodowym – wymienia podstawowe obowiązki obywatela polskiego	Uczeń: – wskazuje wydarzenia, które miały wpływ na rozwój polskiego patriotyzmu – charakteryzuje postawy patriotyczne w Polsce na przestrzeni dziejów – wyjaśnia, czym charakteryzuje się współczesny patriotyzm i podaje jego przykłady	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu <i>Corona Regni Poloniae</i> – wyjaśnia okoliczności ustanowienia polskich świąt o charakterze narodowym – przedstawia zmiany w rozumieniu pojęcia patriotyzm w Polsce na przestrzeni dziejów	Uczeń: – omawia mity związane z polskim patriotyzmem	Uczeń: – ocenia, czy w czasach współczesnych potrzebny jest patriotyzm
4 godziny						
II. Za panowania Piastów i Jagiellonów						
1. Jak rządili pierwsi Piastowie	1. Dynastia Piastów 2. Pierwszy król Polski 3. Spory o tron i kryzys państwa Piastów 4. Od odbudowy do podziału	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Piastowie – lokalizuje w czasie panowanie dynastii piastowskiej – zna datę chrztu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: monarchia patrymonialna, statut sukcesyjny – zna daty koronacji	Uczeń: – identyfikuje postacie: Brzetysława, Władysława Hermana, Zbigniewa – omawia przejawy kryzysu i	Uczeń: – omawia wpływ sytuacji wewnętrznej w państwie piastowskim w XI w. na pozycję władcy – przedstawia	Uczeń: – porównuje oraz ocenia koncepcje polityczne Bolesława Chrobrego, Bolesława Śmiałego i Bolesława

	państwa Piastów	<p>Polski (966 r.), koronacji Bolesława Chrobrego (1025 r.), Kazimierza Wielkiego (1333 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mieszka I, Bolesława Chrobrego</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg monarchii piastowskiej</p> <p>– wyjaśnia, jakie przesłanki umożliwiły Bolesławowi Chrobremu sięgnięcie po koronę królewską</p>	<p>Mieszka II (1025 r.), Bolesława Śmiałego (1076 r.), Przemysła II (1295 r.), Władysława Łokietka (1320 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego, Bolesława Krzywoustego</p> <p>– przedstawia cechy charakterystyczne panowania Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego</p>	<p>odbudowy państwa polskiego w XI w.</p>	<p>słabe i mocne strony państwa polskiego za panowania pierwszych Piastów</p>	<p>Krzywoustego</p>
2. Ostatni Piastowie na tronie polskim	<p>1. Drogi do zjednoczenia</p> <p>2. Metropolia na straży jedności</p> <p>3. Panowanie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rozbięcie dzielnicowe,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: monarchia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: koronacji Przemysła II (1295 r.), koronacji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać bp Jana Muskaty</p> <p>– opisuje i ocenia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– porównuje sposób prowadzenia polityki przez</p>

	<p>Kazimierza Wielkiego 4. Zmiana dynastii w Polsce</p>	<p>Jagiellonowie – zna daty: sprowadzenia Krzyżaków do Polski (1226 r.), koronacji Władysława Łokietka (1320 r.), koronacji Kazimierza Wielkiego (1333 r.), założenia Akademii Krakowskiej (1364 r.), przywileju koszyckiego (1374 r.) – identyfikuje postacie: Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, Ludwika Andegaweńskiego, Jadwigi Andegaweńskiej, Jagiełły – wskazuje na</p>	<p>stanowa – zna daty: pokoju w Kaliszu (1343 r.), koronacji Ludwika Andegaweńskiego (1370 r.) – przedstawia cechy charakterystyczne rozbicia dzielnicowego w Polsce piastowskiej – omawia sytuację wewnętrzną państwa polskiego za panowania ostatnich Piastów</p>	<p>Wacława II (1300 r.), przyłączenia Rusi Halickiej (1340-1356) – identyfikuje postacie: Przemysła II, Wacława II, Wacława III, abp Jakuba Świnki – prezentuje okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez Andegawenów i Jagiellonów</p>	<p>rolę Kościoła w jednoczeniu państwa polskiego – charakteryzuje i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego</p>	<p>Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – ocenia wpływ, jaki na działania władców miały funkcjonujące wówczas ustroje (monarchia patrymonialna oraz stanowa)</p>
--	---	--	---	--	---	--

		<p>mapie zasięg terytorialny państwa polskiego za panowania Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny i etapy jednoczenia ziem polskich – wymienia osiągnięcia Kazimierza Wielkiego w rządzeniu państwem 				
<p>3. Polska częścią Europy łacińskiej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chrzest Mieszka I 2. Zjazd w Gnieźnie 3. Katoliccy patroni Polsce 4. Kultura i sztuka chrześcijańska 5. Wartości i obyczajowość chrześcijańska 6. Architektura i sztuka polska w średniowieczu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: chrztu Polski (966 r.), zjazdu w Gnieźnie (1000 r.) – identyfikuje postacie: Mieszka I, Bolesława Chrobrego, Ottona III, św. Wojciecha – prezentuje cechy charakterystyczne sztuki i kultury chrześcijańskiej w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu laicyzacja – identyfikuje postacie: Dobrawy, bp Stanisława ze Szczepanowa – omawia skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I – opisuje postanowienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Galla Anonima, Wincentego Kadłubka, Jana Długosza Janka z Czarnkowa – przedstawia na wybranych przykładach rolę, jaką w średniowiecznym państwie i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I – charakteryzuje przyczyny i skutki laicyzacji życia publiczno-politycznego – wyjaśnia, co przyczyniło się do mniejszej niż w Europie Zachodniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia i ocenia wpływ wartości chrześcijańskich na przemiany w obyczajowości społeczeństwa polskiego

	<p>7. Kronikarze dziejów Polski</p> <p>8. Laicyzacja i chrześcijaństwo w czasach współczesnych</p>	<p>Polsce – charakteryzuje sztukę i architekturę polskiego średniowiecza</p>	<p>zjazdu w Gnieźnie i wymienia jego konsekwencje – tłumaczy, jaką rolę kroniki odgrywały dawniej i współcześnie</p>	<p>społeczeństwie odgrywali święci patroni – określa, na które obszary kultury chrześcijaństwo wywarło największy wpływ – wymienia kronikarzy polskich i przedstawia ich osiągnięcia</p>	<p>laicyzacji życia w Polsce</p>	
<p>4. Początki unii polsko-litewskiej</p>	<p>1. Dlaczego zawarto unię polsko-litewską?</p> <p>2. Konflikt z zakonem krzyżackim</p> <p>3. Spór polsko-krzyżacki na arenie międzynarodowej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu unia – zna daty: zawarcia unii w Krewie (1385 r.), bitwy pod Grunwaldem (15 VII 1410 r.), I pokoju toruńskiego (1411 r.), II pokoju toruńskiego (1466 r.) – identyfikuje postacie: Władysława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wielkiej wojny z zakonem krzyżackim (1409-1411), wojny trzynastoletniej (1454-1466) – identyfikuje postać Ulricha von Jungingena – wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, państwo zakonu krzyżackiego – omawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: soboru w Konstancji (1414-1418), aktu inkorporacji Prus do Polski (1454 r.) – identyfikuje postacie: Witolda, Pawła Włodkowica, abp Mikołaja Trąby – analizuje znaczenie bitwy pod Grunwaldem dla polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia oraz ocenia panowanie Władysława Jagiełły – wyjaśnia, na czym polegała postępowość poglądów Pawła Włodkowica 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia efektywność polityki państwa polskiego w stosunku do Krzyżaków

		Jagiellończyka – omawia przyczyny i skutki unii polsko- litewskiej w Krewie	postanowienia unii polsko-litewskiej w Krewie – opisuje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim oraz wojny trzynastoletniej	przykładzie obrazu Jana Matejki – charakteryzuje dyplomatyczne zabiegi Pawła Włodkowica na soborze w Konstancji		
4 godziny						
III. Dziedzictwo Rzeczypospolitej Obojga Narodów						
1. Państwo szlachty polskiej	1. Dlaczego szlachta uzyskała przywileje? 2. Parlament szlachecki 3. „Szlachcic na zagrodzie równy województwie”	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: demokracja szlachecka, szlachta – omawia okoliczności nadawania szlachcie przywilejów oraz wymienia ich skutki – przedstawia cechy charakterystyczne stanu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: sejm walny, sejmiki – zna daty uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> (1505 r.), zwołania po raz pierwszy sejmu walnego (1493 r.), pierwszego <i>liberum veto</i> (1652 r.) – identyfikuje postać Jana Zamojskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu ruch egzekucyjny – identyfikuje postać Mikołaja Sienickiego – opisuje sposób funkcjonowania demokracji szlacheckiej i jej instytucji – charakteryzuje ruch egzekucyjny i jego wpływ na postawy przedstawicieli szlachty	Uczeń: – omawia i ocenia działalność przywódców ruchu szlacheckiego na przykładzie Jana Zamojskiego oraz Mikołaja Sienickiego – porównuje demokrację szlachecką z demokracją w dzisiejszej Polsce	Uczeń: – ocenia demokrację szlachecką w Polsce, wykorzystując opinie potomnych i wiedzę własną

		szlacheckiego				
2. Rzeczpospolita Obojga Narodów	<p>1. Złoty wiek</p> <p>2. Zawarcie unii lubelskiej</p> <p>3. Rzeczpospolita krajem wielu kultur i religii</p> <p>4. Pierwsi królowie elekcyjni</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów Rzeczpospolita Obojga Narodów, renesans</p> <p>– zna daty: hołdu pruskiego (1525 r.), unii lubelskiej (1569 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta</p> <p>– wskazuje na mapie granice Rzeczpospolitej Obojga Narodów</p> <p>– przedstawia przyczyny, postanowienia oraz skutki unii lubelskiej</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego wiek XVI nazwano złotym wiekiem</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: unia personalna, unia realna, konfederacja warszawska, wolna elekcja</p> <p>– zna daty: aktu konfederacji warszawskiej (1573 r.), pierwszej wolnej elekcji (1573 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Albrechta Hohenzollerna, Henryka Walezego, Stefana Batorego</p> <p>– wskazuje na mapie ziemie Korony i Litwy</p> <p>– wymienia cechy charakterystyczne architektury i sztuki polskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Artykuły henrykowskie, pacta conventa</p> <p>– wskazuje na mapie ziemie we wspólnym władaniu Polski i Litwy po 1569 r., lenna Rzeczpospolitej Obojga Narodów</p> <p>– charakteryzuje panowanie ostatnich Jagiellonów</p> <p>– opisuje panowanie pierwszych królów elekcyjnych w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia przyczyny, postanowienia oraz skutki unii lubelskiej</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała wielokulturowość Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jakie były jej skutki</p> <p>– omawia miejsce hołdu pruskiego i unii lubelskiej w polskiej tradycji historycznej oraz świadomości narodowej na przykładzie obrazów Jana Matejki</p> <p>– omawia i ocenia przejawy tolerancji wyznaniowej w Polsce szlacheckiej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta wobec wyzwań epoki na przykładzie hołdu pruskiego oraz unii lubelskiej</p> <p>– ocenia wpływ szlachty na politykę państwa</p>

			renesansu			
3. Wiek wojen	<p>1. Zygmunt III Waza na tronie polskim</p> <p>2. O tron szwedzki</p> <p>3. Zmierzch potęgi Polski</p> <p>4. Lew Lechistanu</p> <p>5. Rzeczpospolita – państwo ponad stan?</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: bitwy pod Kircholmem (1605 r.), potopu szwedzkiego (1655-1660), bitwy Wiedniem (1683 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Zygmunta III Wazy, Jana Kazimierza, Jana III Sobieskiego</p> <p>– opisuje przyczyny, przebieg i skutki potopu szwedzkiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu husaria</p> <p>– zna daty: bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), powstania Chmielnickiego (1648 r.), obrony Jasnej Góry (1655 r.), bitew pod Cecorą (1620 r.), Chocimiem (1621 i 1673 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego, Władysława IV Wazy, Bohdana Chmielnickiego, Stefana Czarnieckiego</p> <p>– wskazuje na mapie miejsca</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu rokosz</p> <p>– zna daty: bitwy pod Beresteczkiem (1651 r.), wygnania arian (1658 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Hieronima Radziejowskiego, Janusza Radziwiłła, Mehmeda IV</p> <p>– wskazuje na mapie zmiany granic Rzeczypospolitej w XVII w.</p> <p>– omawia przyczyny, przejawy i skutki konfliktu Zygmunta Wazy z obozem szlacheckim</p> <p>– określa uwarunkowania powstania</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wymienia przyczyny i przejawy odchodzenia od tolerancji wyznaniowej w Polsce</p> <p>– przedstawia i ocenia postawy wielkich wodzów XVII w. wobec wyzwań epoki na przykładzie Stanisława Żółkiewskiego, Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ XVII-wiecznych konfliktów na społeczeństwo Rzeczypospolitej</p>

			najważniejszych zwycięstw Polaków w wojnach XVII w. – prezentuje cechy charakterystyczne konfliktów Rzeczypospolitej z sąsiadami w XVII w.	Chmielnickiego i jego skutki – charakteryzuje konflikt polsko-turecki w II poł. XVII w.		
4. Konstytucja 3 maja – ratunek czy przyczyna upadku?	1. Czasy saskie 2. Poniatowski i jego przeciwnicy 3. Dokonania Sejmu Wielkiego 4. Drugi rozbiór Polski	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Edukacji Narodowej, sarmatyzm – zna daty: rozbioru Polski (1772 r.), powstania Komisji Edukacji Narodowej (1773 r.), uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.), II rozbioru Polski (1793 r.) – identyfikuje postacie:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: konfederacja barska, Sejm Wielki, konfederacja targowicka – zna daty: elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego (1764 r.), konfederacji barskiej (1768–1772), obrad Sejmu Wielkiego (1788-1792), zawiązania konfederacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: prawa kardynalne, czarna procesja – zna daty: unii personalnej polsko-saskiej (1697–1763), założenia Collegium Nobilium (1740 r.), powołania Komisji do Ksiąg Elementarnych (1775 r.), czarnej procesji (1789 r.), wojny w obronie Konstytucji (1792-1793), bitew pod	Uczeń: – charakteryzuje panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Tadeusza Rejtana – określa miejsce Konstytucji 3 maja w polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki – ocenia reformę	Uczeń: – prezentuje i ocenia postawy szlachty polskiej wobec przemian ustrojowych w kraju – ocenia ruch konfederacki w Polsce stanisławowskiej

		<p>Stanisława Augusta Poniatońskiego, Tadeusza Kościuszki</p> <p>– wymienia cechy sarmatyzmu i oświecenia w Polsce</p>	<p>targowickiej (1792 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Rejtana, Józefa Poniatońskiego</p> <p>– wskazuje na mapie ziemie zagarnięte przez państwa zaborcze w I i II rozbiórce Polski</p> <p>– omawia reformy polityczne i społeczne Sejmu Wielkiego</p> <p>– omawia reformę edukacji w czasach stanisławowskich</p>	<p>Zieleńcami i Dubienką (1792 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Augusta II, Augusta III, Stanisława Konarskiego, Stanisława Szczęsnego Potockiego, Franciszka Ksawerego Branickiego, Seweryna Rzewuskiego</p> <p>– podaje przejawy kryzysu państwowości polskiej w czasach saskich</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki konfederacji barskiej</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji targowickiej</p>	<p>edukacji w czasach stanisławowskich</p>	
--	--	--	--	---	--	--

<p>5. Dlaczego Rzeczpospolita upadła?</p>	<p>1. Sytuacja po drugim rozbiore 2. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski 3. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej 4. Historyczne spory o upadek Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń: – zna daty: ogłoszenia aktu powstania kościuszkowskiego (24 III 1794 r.), III rozbioru Polski (1795 r.) – identyfikuje postać Tadeusza Kościuszki – podaje przyczyny upadku państwowości polskiej w XVIII w.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: insurekcja, kosynierzy – zna daty: bitew pod Racławicami (4 IV 1794 r.) Maciejowicami (X 1794 r.) – identyfikuje postacie: Jana Kilińskiego, Wojciecha Głowackiego – wskazuje na mapie ziemie zabrane przez państwa zaborcze w III rozbiore Polski – opisuje przebieg insurekcji kościuszkowskiej i jej skutki</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: uniwersał połaniecki, szkoła krakowska, szkoła warszawska, demagogia, populizm – zna daty: ogłoszenia uniwersału połanieckiego (7 V 1794 r.), kapitulacji Warszawy (XI 1794 r.) – identyfikuje postacie: Jakuba Jasińskiego, Berka Joselewicza – omawia sytuację w Rzeczypospolitej po drugim rozbiore – omawia znaczenie uniwersału połanieckiego</p>	<p>Uczeń: – ocenia stanowiska w sporze o ocenę przyczyn upadku Rzeczypospolitej – przedstawia i ocenia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Stanisława Augusta Poniatowskiego oraz przywódców i uczestników powstania kościuszkowskiego</p>	<p>Uczeń: – ocenia panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego</p>
--	--	--	---	---	--	--

				– charakteryzuje stanowiska w sporze o ocenę przyczyn upadku Rzeczypospolitej		
5 godzin						
IV. Pod zaborami						
1. Zawiedzione nadzieje	1. Czy Polacy mogą istnieć bez państwa? 2. U boku Francji? 3. U boku Rosji?	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie – zna datę: powstania Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) – identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina, gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego – przedstawia okoliczności powstania, organizację i losy	Uczeń: – zna daty: utworzenia Księstwa Warszawskiego (1807 r.), utworzenia Królestwa Polskiego (1815 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Poniatowskiego, Aleksandra I – wskazuje na mapie zasięg terytorialny Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego – wyjaśnia, w jakich okolicznościach	Uczeń: – zna datę założenia Uniwersytetu Warszawskiego (1816 r.) – identyfikuje postacie: Juliana Ursyna Niemcewicza, Stanisława Staszica, wielkiego księcia Konstantego, Franciszka Druckiego-Lubeckiego – opisuje losy i postawy Polaków po trzecim rozbiore Rzeczypospolitej – omawia	Uczeń: – identyfikuje postacie: Jana Śniadeckiego, Stanisława Kostki Potockiego – omawia i ocenia udział Polaków w kampaniach napoleońskich – przedstawia i ocenia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Poniatowskiego, Ksawerego Druckiego-Lubeckiego i Stanisława	Uczeń: – przedstawia i ocenia koncepcje dotyczące odzyskania niepodległości przez Polskę na przełomie XVIII i XIX w.

		Legionów Polskich we Włoszech	powstało Księstwo Warszawskie i jak zostało zorganizowane – wymienia postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej	organizację polityczną i przemiany gospodarczo-społeczne w Królestwie Polskim	Kostki Potockiego	
2. Spiski i powstania	1. Spiski niepodległościowe 2. Powstanie listopadowe 3. Wielka Emigracja	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: noc listopadowa, Wielka Emigracja – zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830 r.) – wskazuje na mapie ziemie objęte powstaniem listopadowym – omawia przyczyny i przebieg powstania listopadowego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Święte Przymierze, Wiosna Ludów – zna daty: powstania Świętego Przymierza (1815 r.), bitew pod Olszynką Grochowską (II 1831 r.) i Ostrołęką (V 1831 r.), wybuchu powstania krakowskiego (21 II 1846 r.), Wiosny Ludów	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Hotel Lambert, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, rabacja galicyjska – zna daty: zawiązania Sprzysiężenia Podchorążych (1828 r.), rabacji galicyjskiej (1846 r.) – identyfikuje postacie: gen. Ignacego Prądzyńskiego, Adama Jerzego	Uczeń: – zna datę powstania Wolnomularstwa Narodowego (1819 r.) – identyfikuje postać Waleriana Łukasińskiego – omawia i ocenia postawy przywódców politycznych oraz dowódców wojskowych podczas powstania listopadowego – opisuje stosunek społeczeństwa polskiego do	Uczeń: – ocenia przyczyny klęsk polskich wystąpień w I połowie XIX w.

			<p>(1848–1849)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, gen. Józefa Chłopickiego – wskazuje na mapie ziemie objęte powstaniem krakowskim i Wiosną Ludów – wyjaśnia, które grupy społeczne i dlaczego były zainteresowane zrywami niepodległościowymi – podaje przyczyny zawiązywania spisków niepodległościowych na ziemiach polskich – charakteryzuje Wiosnę Ludów na ziemiach polskich i jej skutki 	<p>Czartoryskiego, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie ziemie objęte rabacją galicyjską – omawia założenia ideowe polskich organizacji emigracyjnych – charakteryzuje Wielką Emigrację oraz jej wpływ na wydarzenia w Galicji i Wielkopolsce w latach 1846 i 1848 – wymienia skutki rabacji galicyjskiej 	<p>zrywów niepodległościowych</p>	
3. Bić się czy	1. Walka czy	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>nie bić?</p>	<p>lojalność? 2. Powstanie styczniowe 3. Praca organiczna 4. Autonomia galicyjska</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu praca organiczna – zna daty powstania styczniowego (1863–1864) – identyfikuje postać Romualda Traugutta – opisuje przebieg powstania styczniowego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Biali, Czerwoni, branka, autonomia galicyjska, lojalizm – zna datę wydania manifestu Rządu Narodowego (22 I 1863 r.) – identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Hipolita Cegielskiego – wskazuje na mapie ziemie objęte powstaniem styczniowym – porównuje poglądy społeczno-polityczne Białych i Czerwonych – prezentuje założenia ideologiczne oraz wskazuje cele i przykłady</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu odwilż posewastopolska – identyfikuje postacie: Aleksandra II, Dezyderego Chłapowskiego, Franciszka Stefczyka – przedstawia przejawy odwilży posewastopolskiej w Królestwie Polskim – omawia sytuację społeczno-narodową w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego – omawia politykę Aleksandra Wielopolskiego – charakteryzuje autonomię galicyjską – porównuje</p>	<p>– identyfikuje postacie: Edwarda Abramowskiego, Kazimierza Badeniego – ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego – porównuje polskie powstania narodowe pod kątem przyczyn i okoliczności wybuchu oraz sposobu prowadzenia działań militarnych</p>	<p>– wyjaśnia wpływ polskiej rzeczywistości politycznej XVIII i XIX w. na kształtowanie się nurtu realizmu politycznego oraz go ocenia – przedstawia oceny polskich zrywów niepodległościowych w historiografii i publicystyce – formułuje i uzasadnia własną opinię na temat polskich powstań narodowych</p>
------------------------	---	---	--	---	---	---

			działalności zwolenników pracy organicznej	sytuację Polaków pod zaborami po powstaniu styczniowym		
4. Jak kształtował się współczesny naród polski?	1. Ku współczesnemu narodowi 2. W obronie polskości 3. Kultura narodowa i religia 4. Ruch narodowy	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: naród, germanizacja, rusyfikacja – identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Jana Matejki – opisuje sposoby walki w obronie polskości	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: świadomość narodowa, nacjonalizm – identyfikuje postać Romana Dmowskiego – omawia pojęcie narodu polskiego na przestrzeni wieków	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kulturkampf, solidaryzm społeczny – identyfikuje postać abp Mieczysława Ledóchowskiego – wymienia czynniki, które miały wpływ na kształtowanie się narodu polskiego w XIX w. – przedstawia główne koncepcje ideologii nacjonalistycznej i jej rozwój na ziemiach polskich	Uczeń: – omawia rozwój kultury polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – charakteryzuje współczesny naród polski	Uczeń: – przedstawia i ocenia proces upowszechniania świadomości narodowej Polaków
5. Przemiany społeczne w XIX wieku	1. Nowe grupy społeczne 2. Sprawa	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu	Uczeń: – omawia stanowisko	Uczeń: – ocenia stanowisko

	<p>chłopska</p> <p>3. Sprawa robotnicza</p> <p>4. O prawa kobiet</p>	<p>terminów:</p> <p>inteligencja, uwłaszczenie, emancypacja</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Marii Skłodowskiej-Curie</p> <p>– wyjaśnia, jakie przemiany cywilizacyjne zaszły na ziemiach polskich pod zaborami w drugiej połowie XIX i na początku XX w.</p>	<p>terminów:</p> <p>ziemiaństwo, burżuazja, drobnomieszczaństwo, proletariat</p> <p>– zna daty: powstania Stronnictwa Ludowego (1895 r.), powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywała inteligencja polska w II połowie XIX w.</p> <p>– opisuje proces walki o prawa kobiet</p>	<p>Uniwersytet Latający</p> <p>– zna datę założenia Uniwersytetu Latającego (1882 r.)</p> <p>– identyfikuje postać Jędrzeja Moraczewskiego</p> <p>– omawia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie polskim w drugiej połowie XIX i na początku XX w.</p> <p>– charakteryzuje założenia ideologiczne i działalność partii politycznych na ziemiach polskich</p>	<p>ugrupowań politycznych wobec sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę</p>	<p>ugrupowań politycznych wobec sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę</p>
5 godzin						
V. Polska i Polacy w XX wieku						
1. I wojna światowa –	1. Powrót sprawy polskiej	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – wyjaśnia	Uczeń: – określa wpływ	Uczeń: – ocenia wpływ

<p>po której stronie podjąć walkę?</p>	<p>2. Po stronie ententy czy państw centralnych? 3. Odzyskanie niepodległości 4. Polacy na konferencji paryskiej</p>	<p>znaczenie terminu Legiony Polskie – zna datę przekazania władzy Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – przedstawia działania zbrojne Polaków w czasie I wojny światowej</p>	<p>znaczenie terminów: akt 5 listopada, mały traktat wersalski – zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (VIII 1914 r.), utworzenia Legionów Polskich i Legionu Puławskiego (1914 r.), ogłoszenia aktu 5 listopada (1916 r.), kryzysu przysięgowego (1917 r.), orędzia prezydenta USA Thomasa Woodrowa Wilsona (I 1918 r.), podpisania małego traktatu wersalskiego (1919 r.) – identyfikuje postać Ignacego</p>	<p>znaczenie terminów: Naczelny Komitet Narodowy, Legion Puławski, Komitet Narodowy Polski, Błękitna Armia – zna daty: powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914 r.), powołania Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego (1917 r.), założenia Komitetu Narodowego Polski (1917 r.), utworzenia Błękitnej Armii (1917 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Jędrzeja Moraczewskiego – wskazuje na mapie zmiany</p>	<p>działań polskiej dyplomacji i formacji zbrojnych na odzyskanie niepodległości – przedstawia pierwsze tygodnie działalności państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości</p>	<p>działań polskiej dyplomacji i formacji zbrojnych na odzyskanie niepodległości</p>
---	--	---	--	---	--	--

			<p>Paderewskiego – omawia działalność Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego na rzecz odbudowy niepodległej Polski – prezentuje decyzje konferencji pokojowej dotyczące odrodzonego państwa polskiego</p>	<p>terytorialne na ziemiach polskich w czasie I wojny światowej i po jej zakończeniu – charakteryzuje poglądy polskich środowisk politycznych na kwestię niepodległości Polski – opisuje międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej podczas I wojny światowej i po jej zakończeniu</p>		
<p>2. Kształtowanie się granic</p>	<p>1. Powstanie wielkopolskie 2. Plebiscyty i powstania śląskie 3. Walki o wschodnią granicę 4. Przyłączenie Wileńszczyzny</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt – zna daty: powstania wielkopolskiego (XII 1918–II 1919), wojny polsko-bolszewickiej (1919–1921),</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacji, koncepcja federacji – zna daty: pierwszego powstania</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: orłęta lwowskie, bunt Żeligowskiego – zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920 r.),</p>	<p>Uczeń: – charakteryzuje spór dotyczący koncepcji państwa polskiego – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz</p>	<p>Uczeń: – ocenia zaangażowanie obywateli w walki o granice odrodzonej Polski</p>

		<p>bitwy warszawskiej (13–25 VIII 1920 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej – omawia wizje odrodzonej Polski w koncepcjach Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego 	<p>śląskiego (VIII 1919 r.), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920 r.), plebiscytu na Śląsku (20 III 1921 r.), trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921 r.), pokoju w Rydze (III 1921 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Wojciecha Korfantego – omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego – opisuje przebieg walk Polaków o Śląsk – wskazuje na mapie etapy wojny polsko-bolszewickiej 	<p>buntu Żeligowskiego (1920 r.), przyłączenia Litwy Środkowej do Polski (1922 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego – wskazuje na mapie zmiany zasięgu kolejnych powstań śląskich, obszar Śląska włączony do Polski w 1921 r. – omawia okoliczności przeprowadzania plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku – przedstawia przebieg walk o granicę wschodnią II Rzeczypospolitej – wyjaśnia okoliczności 	<p>państwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – porównuje, w jaki sposób kształtowała się wschodnia, a w jaki sposób zachodnia granica II Rzeczypospolitej 	
--	--	--	--	---	--	--

				zajęcia przez Polskę Wileńszczyzny		
3. Demokracja czy sanacja?	<p>1. Kto powinien rządzić w odrodzonej Rzeczypospolitej?</p> <p>2. Rządy parlamentarne</p> <p>3. Zamach majowy</p> <p>4. Rządy sanacji</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu sanacja, – zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921 r.), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935 r.) – identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, – charakteryzuje ustrój państwa polskiego przed i po przewrocie majowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, zamach majowy – zna daty uchwalenia małej konstytucji (1919 r.), wyboru prezydenta Gabriela Narutowicza (1922 r.), zamachu majowego (V 1926 r.), wyboru prezydenta Ignacego Mościckiego (1926 r.) – identyfikuje postacie: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, wybory brzeskie – zna daty noweli sierpniowej (VIII 1926 r.), powstania Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (1927 r.), wyborów brzeskich (1928 r.), procesu brzeskiego (1931/1932) – identyfikuje postać Macieja Rataja – opisuje przyczyny i przejawy słabości polskiej demokracji w 20-leciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia programowe i działalność głównych partii politycznych w 20-leciu międzywojennym – omawia zalety i słabości polskiej sceny politycznej II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w kształtowaniu oblicza politycznego Polski międzywojennej

			<ul style="list-style-type: none"> – omawia genezę, przebieg i skutki zamachu majowego – prezentuje cechy charakterystyczne rządów sanacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co wpływało na demokratyczny charakter konstytucji marcowej – określa, co wpływało na autorytarny charakter konstytucji kwietniowej 		
5. II Rzeczpospolita	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reformowanie kraju 2. Gospodarka II Rzeczypospolitej 3. Rzeczpospolita wielonarodowa 4. Sport w niepodległej Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę wprowadzenia reformy walutowej (1924 r.) – wskazuje na mapie obszary największego uprzemysłowienia II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, Centralny Okręg Przemysłowy – identyfikuje postacie: Władysława Grabskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego – charakteryzuje założenia i skutki reformy walutowej i rolnej – charakteryzuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia trudności w powojennej odbudowie Polski – omawia działalność Władysława Grabskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego – prezentuje osiągnięcia polskiej gospodarki w okresie międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dokonania polskich sportowców – omawia kulturę międzywojennej Polski i charakteryzuje jej główne dziedziny oraz twórców 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z wielonarodowego charakteru II Rzeczypospolitej

			strukturę narodową II Rzeczypospolitej			
5. Polacy podczas II wojny światowej	<p>1. Kampania polska</p> <p>2. Rząd polski na emigracji</p> <p>3. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie</p> <p>4. Polacy u boku ZSRR</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: agresji III Rzeszy na Polskę (1 IX 1939 r.), ataku ZSRR na Polskę (17 IX 1939 r.) – identyfikuje postać gen. Władysława Sikorskiego – omawia polski czyn zbrojny podczas II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu pakt Ribbentrop-Mołotow – zna datę podpisania paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939 r.) – identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, gen. Władysława Andersa – wskazuje na mapie miejsca walk Polaków na frontach II wojny światowej – wymienia polskie formacje zbrojne na zachodzie i u boku ZSRR 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu układ Sikorski-Majski – zna daty: układu granicznego (28 IX 1939 r.), układu Sikorski-Majski (30 VII 1941 r.), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943 r.) – identyfikuje postacie: gen. Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego, gen. Kazimierza Sosnkowskiego, gen. Stanisława Maczka, gen. Stanisława Sosabowskiego – przedstawia, w jaki sposób 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje okoliczności powstania armii Andersa – określa polityczne uwarunkowania powstania 1. Dywizji im. T. Kościuszki w ZSRR – na przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia działalność rządu polskiego na emigracji

			obronnej – charakteryzuje szlak bojowy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie	doszło do utworzenia rządu polskiego na emigracji oraz omawia jego działalność		
6. W okupowanej Polsce	1. Polityka okupantów 2. Polskie organizacje podziemne 3. Powstanie warszawskie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Armia Krajowa – zna daty powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944 r.) – opisuje politykę niemieckich i radzieckich okupantów wobec narodu polskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Polskie Państwo Podziemne – zna daty mordu katyńskiego (IV–V 1940 r.), przemianowania ZWZ na AK (1942 r.) – identyfikuje postacie: gen. Stefana Grot-Roweckiego, gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego – wskazuje na mapie obszary okupowane przez III Rzeszę i ZSRR – podaje przykłady martyrologii narodu polskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja AB, plan „Burza” – zna daty aresztowania wykładowców akademickich w Krakowie (XI 1939 r.), akcji AB (V–VI 1940 r.) – identyfikuje postacie: Witolda Pileckiego, Ireny Sendlerowej – charakteryzuje organizację i działalność Armii Krajowej – przedstawia założenia i realizację planu „Burza”	Uczeń: – wyjaśnia kontrowersje wokół oceny powstania warszawskiego – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa	Uczeń: – omawia i ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – omawia znaczenie i historię polskich elit

			<ul style="list-style-type: none"> – wymienia polskie organizacje podziemne – określa uwarunkowania, przebieg i skutki powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia motywy polityki okupantów wobec polskich elit 		
<p>7. Polska Ludowa – niepodległa czy zależna?</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wizje powojennej Polski 2. Przejęcie władzy przez komunistów 3. Pod rządami PZPR 4. W walce o prawa i wolność 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, socrealizm – zna daty: wypadków poznańskich (28–30 VI 1956r.), protestów społecznych na Wybrzeżu (XII 1970 r.) – wymienia etapy przejmowania pełni władzy w Polsce przez komunistów światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza, Ziemie Odzyskane, „żołnierze wyklęci” – zna daty: powołania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (VI 1945 r.), referendum ludowego (30 VI 1946 r.), powstania PZPR (1948 r.), wystąpień studenckich (III 1968 r.), protestów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, Wolność i Niezawisłość – zna daty: ogłoszenia Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (22 VII 1944 r.), procesu szesnastu (VI 1945 r.), akcji „Wisła” (1947 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Cyrankiewicza, Jacka Kuronia, Adama Michnika 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Karola Modzelewskiego, Henryka Szlajfera – porównuje wizje niepodległej Polski w koncepcjach politycznych rządu emigracyjnego i polskiej lewicy – opisuje rolę propagandy w kształtowaniu postaw wobec władzy komunistycznej – omawia wpływ powstania węgierskiego w 1956 r. i interwencji w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia i ocenia działalność powojennego podziemia politycznego i „żołnierzy wyklętych” – ocenia motywy i postawy tych Polaków, którzy zdecydowali się popierać komunistów – ocenia, czy powojenna Polska była krajem suwerennym

			<p>robotniczych w Radomiu, Płocku i Ursusie (VI 1976 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: gen. Leopolda Okulickiego-Niedźwiadka, Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, kard. Stefana Wyszyńskiego, Władysława Gomułki, Edwarda Gierka</p> <p>– wskazuje na mapie zmiany granic Polski po II wojnie światowej, Ziemie Odzyskane</p> <p>– charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca, polskiego Października 1956 r. oraz Grudnia 1970 r.</p>	<p>– określa wpływ wielkich mocarstw na sprawę polską</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki miały masowe migracje ludności na ziemiach polskich po II wojnie</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego PSL jako opozycja legalna poniosła klęskę</p> <p>– charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r. i Czerwca 1976 r.</p>	<p>Czechosłowacji na sytuację w Polsce</p> <p>– na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa</p>	
--	--	--	---	--	---	--

<p>8. Drogi do wolności</p>	<p>1. Początki Solidarności 2. Jak powstała Solidarność 3. Władza kontra społeczeństwo 4. Stracona dekada? 5. Okrągły Stół 6. Wybory czerwcowe</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” – zna daty: porozumień sierpniowych (31 VIII 1980 r.), ogłoszenia stanu wojennego (13 XII 1981 r.), wyborów czerwcowych (4 VI 1989 r.) – identyfikuje postacie: Karola Wojtyły, Lecha Wałęsy, gen. Wojciecha Jaruzelskiego – opisuje przyczyny, przebieg oraz skutki polityczne i społeczne wydarzeń Sierpnia</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Obrony Robotników, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego – zna daty powstania Komitetu Obrony Robotników (1976 r.), strajków robotniczych na Wybrzeżu (VIII 1980 r.), pacyfikacji robotników w kopalni „Wujek” (16 XII 1981 r.), obrad Okrągłego Stołu (II– IV 1989 r.), powołania Tadeusza Mazowieckiego na urząd premiera (VIII 1989 r.) – identyfikuje postacie: ks.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „drugi obieg”, „sejm kontraktowy” – zna daty powstania Wolnych Związków Zawodowych (1978 r.), powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (IX 1980 r.), zniesienia stanu wojennego (2 VII 1983 r.), wyboru gen. Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989 r.) – identyfikuje postać Anny Walentynowicz – wymienia najważniejsze</p>	<p>Uczeń: – charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do ruchu związkowego i opozycji</p>	<p>Uczeń: – ocenia historyczne znaczenie Okrągłego Stołu – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa</p>
------------------------------------	--	---	--	---	---	--

		1980 r.	Jerzego Popiełuszki, Tadeusza Mazowieckiego – przedstawia genezę wprowadzenia stanu wojennego, jego cechy charakterystyczne i skutki – podaje przebieg i skutki wyborów czerwcowych w 1989 r. oraz okoliczności powołania rządu Tadeusza Mazowieckiego	organizacje opozycyjne lat 70. i 80. oraz ich działalność – omawia organizację, cele i działalność NSZZ „Solidarność” – opisuje genezę i kluczowe decyzje obrad Okrągłego Stołu		
8 godzin						
Moduł Europa i świat						
Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Świat śródziemnomorski						
1. Początki świata greckiego	1. Skąd się wzięła nazwa „Europa”? 2. Początki cywilizacji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>polis</i> ,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kultura	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „wieki	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: system	Uczeń: – ocenia rolę Morza Śródziemnego w

	<p>greckiej</p> <p>3. Morze w świecie greckim</p> <p>4. Kolonizacja grecka</p> <p>5. Grecy i barbarzyńcy</p>	<p>wielka kolonizacja, kolonia, metropolia</p> <p>– omawia rolę postaci Herodota</p> <p>– zna daty wielkiej kolonizacji greckiej (VIII–VI w. p.n.e.)</p> <p>– przedstawia genezę pojęcia Europa</p> <p>– opisuje zmiany geograficznego rozumienia terminu Europa</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji greckiej</p> <p>– prezentuje stosunek Greków do handlu morskiego i żeglugi.</p>	<p>minojska, kultura mykeńska, Hellada, faktoria, barbarzyńca</p> <p>– zna daty istnienia kultury minojskiej (ok. 2000–1470 r. p.n.e.) i kultury mykeńskiej (ok. 1600–1200 r. p.n.e.)</p> <p>– przedstawia legendarne przekazy na temat Minosa i Agamemnona</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg wielkiej kolonizacji greckiej</p> <p>– charakteryzuje kultury: minojską i mykeńską.</p>	<p>ciemne”, Wielka Grecja</p> <p>– omawia rolę postaci: Eratostenesa, Strabona</p> <p>– sytuuje w czasie: „wieki ciemne” (ok. 1200–800 r. p.n.e.), epokę klasyczną (V–IV w. p.n.e.)</p> <p>– wskazuje na mapie granice państw starożytnych leżących w basenie Morza Śródziemnego</p> <p>– opisuje początki cywilizacji greckiej</p> <p>– przedstawia stosunek Greków do innych ludów świata starożytnego.</p>	<p>kabotażowy, pajdeja</p> <p>– omawia rolę postaci: Hekatajosa z Miletu, Klaudiusza Ptolemeusza</p> <p>– przedstawia wpływ konfliktów i różnic kulturowych na kształtowanie się wspólnoty Hellenów.</p>	<p>świecie starożytnym</p> <p>– ocenia stosunek Greków do barbarzyńców.</p>
<p>2. Kultura grecka i jej dziedzictwo</p>	<p>1. Złoty wiek Aten</p> <p>2. Greckie korzenie nauki</p> <p>3. Architektura i</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Kallimacha,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ filozofii na życie starożytnych</p>

	<p>sztuka 4. Kultura hellenistyczna 5. Synkretyzm religijny 6. Aleksandria – stolica nauki greckiej w Egipcie</p>	<p>filozofia, hellenizm – omawia rolę postaci: Sokratesa, Platona, Arystotelesa, Herodota, Archimedesesa, Fidasza – zna datę pierwszych igrzysk olimpijskich (776 r. p.n.e.) – charakteryzuje gatunki dramatyczne powstałe w starożytnej Grecji – prezentuje osiągnięcia architektury i sztuki greckiej – przedstawia przyczyny ukształtowania się kultury hellenistycznej – wymienia osiągnięcia kulturalne i naukowe, które</p>	<p>Akademia Platona, Liceum Arystotelesesa – omawia rolę postaci: Peryklesa, Tukidydesa, Ajschylosa, Sofoklesa, Eurypidesa, Talesa z Miletu, Euklidesa – zna daty istnienia kultury hellenistycznej (323–30 r. p.n.e.) – przedstawia osiągnięcia historiografów greckich – wyjaśnia rolę filozofii w starożytnej Grecji – prezentuje rolę teatru w świecie greckim – wymienia cechy charakterystyczne stylu klasycznego w sztuce – wyjaśnia, co wpłynęło na</p>	<p>hedoniści, cynicy, retoryka, sofiści, synkretyzm – omawia rolę postaci: Protagorasa z Abdery, Gorgiasza z Leontinój, Ksenofonta, Arystofanesa, Parmenidesa, Eratostenesa – wskazuje na mapie centra kultury hellenistycznej – charakteryzuje okres klasyczny w historii starożytnej Grecji – przedstawia osiągnięcia filozofów greckich – prezentuje wpływ Greków na rozwój nauki – wyjaśnia, na czym polegał synkretyzm religijny w epoce</p>	<p>Teokryta – wyjaśnia, dlaczego Grecy przejmowali elementy kultury ludów Wschodu – opisuje wpływ kultów wschodnich na religię grecką – przedstawia rolę Aleksandrii jako kulturowego centrum świata hellenistycznego.</p>	<p>Greków – ocenia cywilizacyjne skutki rozwoju kultury hellenistycznej – ocenia rezultaty polityki władców hellenistycznych wobec ludności podbitych krain.</p>
--	---	---	---	---	--	--

		cywilizacja europejska zawdzięcza starożytnym Grekom.	rozwój kultury hellenistycznej.	hellenistycznej.		
3. Podboje rzymskie	1. Wpływy etruskie 2. Rzym – główna potęga Italii 3. Powstanie Imperium Rzymskiego 4. Rzymianie w Grecji – zdobywcy i uczniowie 5. Podziały świata rzymskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu forum – omawia rolę postaci: Romulusa, Horacego, Cyclerona – zna datę założenia Rzymu (753 r. p.n.e.) – przedstawia legendarne początki Rzymu – podaje przykłady wkładu starożytnych Rzymian w rozwój cywilizacji europejskiej – wymienia wzorce greckie przejęte przez Rzymian.	Uczeń: – omawia rolę postaci: Eneasza, Publiusza Korneliusza Scypiona, Wergiliusza, Owidiusza – zna daty: I wojny punickiej (264–241 r. p.n.e.), II wojny punickiej (218–201 r. p.n.e.), III wojny punickiej (149–146 r. p.n.e.) – charakteryzuje stosunek Rzymian do podbitych ludów – przedstawia organizację Imperium Rzymskiego – prezentuje	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie zasady: <i>Divide et impera</i> i terminu bazylika – omawia rolę postaci: Pyrrusa, Katona Starszego, Tacyta, Swetoniusza – wskazuje na mapie zasięg rozwoju terytorialnego państwa rzymskiego do II w. n.e. – opisuje wpływ kultury etruskiej na społeczeństwo Italii – przedstawia etapy rozwoju terytorialnego Imperium	Uczeń: – opisuje i ocenia skutki podbojów prowadzonych przez Rzymian w świecie śródziemnomorskim – wymienia czynniki, które wpłynęły na trwałość podbojów rzymskich.	Uczeń: – ocenia skuteczność rzymskiej zasady: <i>Divide et impera</i> .

			wpływ osiągnięć starożytnych Greków na kulturę Rzymian.	Rzymskiego – omawia podział kulturowy i gospodarczy państwa rzymskiego.		
4. Europa staje się rzymska	<p>1. <i>Pax Romana</i></p> <p>2. Rzymscy budowniczowie Europy</p> <p>3. Romanizacja</p> <p>4. Prawo rzymskie</p> <p>5. Początki chrześcijaństwa</p> <p>6. Chrześcijaństwo religią imperium</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pax Romana</i>, romanizacja, urbanizacja, akwedukt, chrześcijaństwo</p> <p>– zna daty utrzymywania się „pokoju rzymskiego” (27 r. p.n.e. – 180 r. n.e.)</p> <p>– omawia rolę postaci: Jezusa z Nazaretu, św. Pawła z Tarsu</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces romanizacji</p> <p>– przedstawia skutki romanizacji widoczne</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>limes</i>, <i>Prawo XII tablic</i>, <i>Kodeks Justyniana</i>, <i>Ewangelia</i>, apostoł</p> <p>– omawia rolę postaci: Konstantyna Wielkiego, Teodozjusza Wielkiego, Justyniana</p> <p>– zna daty: wydania <i>Edyktu mediolańskiego</i> (313 r. n.e.) oraz edyktów Teodozjusza Wielkiego (380 i 392 r. n.e.)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie <i>pax Romana</i> dla świata</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: mitraizm, saduceusze, faryzeusze</p> <p>– wymienia wady i zalety umocnień granicznych wzniesionych przez Rzymian</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób drogi przyczyniły się do rozwoju państwa rzymskiego</p> <p>– charakteryzuje religie wyznawane w starożytnym Rzymie</p> <p>– omawia proces przekształcania się chrześcijaństwa w</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– opisuje techniki i materiały stosowane przez Rzymian w budownictwie</p> <p>– omawia znaczenie limesu dla Imperium Rzymskiego i jego sąsiadów.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ romanizacji na kulturę współczesnej Europy</p> <p>– ocenia znaczenie prawa rzymskiego dla dalszego rozwoju cywilizacji europejskiej.</p>

		współcześnie w krajach Europy – wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo rozpowszechniło się wśród mieszkańców Imperium Rzymsk.	rzymskiego – przedstawia rozwój sieci dróg i mostów w państwie rzymskim -opisuje rozwój prawodawstwa rzymskiego i jego ponadczasowe zalety.	religię państwową.		
4 godziny						
Muduł: Europa odkrywa świat						
1. Na gruzach Imperium Rzymskiego	1. Podział Imperium Rzymskiego 2. Wędrowki ludów 3. Bizancjum 4. Początki państw germańskich i słowiańskich 5. Kościół we wczesnym średniowieczu 6. Frankowie następcami Rzymian 7. Niespokojna	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: schizma, renesans karoliński, wędrowka ludów – omawia rolę postaci Karola Wielkiego – zna daty: upadku cesarstwa zachodniorzymskiego (476 r.), schizmy wschodniej (1054 r.), upadku	Uczeń: – omawia rolę postaci: Konstancyjna Wielkiego, Teodozjusza Wielkiego, Justyniana, Karola Młota – zna daty: podziału Imperium Rzymskiego (395 r.), bitwy pod Poitiers (732 r.), misji Cyryla i Metodego (863 r.) – prezentuje	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: arianizm, głągolica – omawia rolę postaci: Attyli, Odoakra, Cyryla, Metodego, Czyngis-chana – zna daty: najazdu Hunów na Europę (375 r.), bitwy pod Adrianopolem (378 r.), przejęcia władzy przez Karolingów (751	Uczeń: – zna daty: założenia Konstantynopola (330 r.), splądrowania Rzymu przez Wizygotów (410 r.), najazdów węgierskich na Europę (IX w.), bitwy na Lechowym Polu (955 r.) – omawia okoliczności powstania państw	Uczeń: – ocenia skutki przemian społeczno-politycznych w Europie we wczesnym średniowieczu – ocenia, które z państw germańskich powstałych na gruzach cesarstwa zachodniorzymskiego miały najważniejsze znaczenie.

	Europa	<p>Konstantynopola (1453 r.)</p> <p>– przedstawia skutki wędrówki ludów dla Imperium Rzymskiego</p> <p>– wymienia nazwy państw germańskich powstałych na terenach dawnego cesarstwa zachodniorzymskiego.</p>	<p>okoliczności i skutki podziału Imperium Rzymskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego</p> <p>– wyjaśnia okoliczności i skutki schizmy wschodniej</p> <p>– opisuje proces budowy państwa Franków</p> <p>– charakteryzuje osiągnięcia renesansu karolińskiego.</p>	<p>r.), najazdów normańskich na Europę (IX–XI w.), powstania imperium mongolskiego (XIII w.)</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki wędrówek ludów</p> <p>– opisuje rolę Bizancjum w średniowiecznej Europie</p> <p>– przedstawia rozwój i znaczenie Kościoła w średniowiecznej Europie Zachodniej</p> <p>– prezentuje proces chrystianizacji Europy Środkowej i Wschodniej</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Frankowie zostali następcami Rzymian.</p>	<p>germańskich i słowiańskich</p> <p>– przedstawia zasięg i skutki najazdów normańskich na Europę</p> <p>– wymienia następstwa najazdów Bułgarów, Węgrów i Mongołów na Europę</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała idea „przeniesienia imperium” w państwie Karolingów</p> <p>– określa wpływy kulturowe docierające do Bizancjum.</p>	
2. W kręgu	1. Początki islamu	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>islamu</p>	<p>2. Podział świata muzułmańskiego 3. Podboje arabskie 4. Handel i rzemiosło arabskie 5. Architektura i sztuka islamu 6. Wpływ kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: hidżra, islam, muzułmanin, <i>Koran</i>, meczet – omawia rolę postaci Mahometa – zna datę ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny (622 r.) – przedstawia główne założenia islamu.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kalifat, arabeska, minaret – omawia rolę postaci Omara I – prezentuje okoliczności pojawienia się islamu – wskazuje na mapie kierunki i zasięg ekspansji muzułmanów – przedstawia przyczyny, zasięg i skutki podbojów arabskich – charakteryzuje architekturę i sztukę islamu – wymienia przykłady wpływu kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: sunnici, szyici, <i>Sunna</i>, szariat, astrolabium – omawia rolę postaci: Awicenny, Awerroesa – opisuje historię państwa arabskiego po śmierci Mahometa – wyjaśnia, na czym polega podział wśród muzułmanów – prezentuje rozwój handlu i rzemiosła arabskiego – wymienia najważniejsze cechy funkcjonalne i architektoniczne meczetów – przedstawia politykę Arabów wobec wyznawców</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu neoplatonizm – omawia rolę postaci: Alego ibn Abi Taliba, Ibn Chalduna – prezentuje związki między islamem, chrześcijaństwem i judaizmem – wymienia przyczyny dynamicznej ekspansji islamu w średniowieczu – przedstawia różnice między doktrynami sunnitów i szyitów.</p>	<p>– ocenia wpływ kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską.</p>
----------------------	---	---	--	--	--	--

				różnych religii.		
3. Wyprawy krzyżowe	<p>1. Ekspansja Turków seldżuckich</p> <p>2. Początki ruchu krucjatowego w Europie Zachodniej</p> <p>3. Pierwsze krucjaty</p> <p>4. Państwa łacińskie na Bliskim Wschodzie</p> <p>5. Kontrofensywa muzułmanów</p> <p>6. Cesarstwo łacińskie i zmierzch idei krucjat</p> <p>7. Skutki krucjat</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: krucjata, zakony rycerskie</p> <p>– zna daty: krucjaty ludowej (1096 r.), zdobycia Akki przez muzułmanów (1291 r.)</p> <p>– przedstawia przyczyny społeczne, ekonomiczne i religijne wypraw krzyżowych</p> <p>– wymienia skutki krucjat dla rycerstwa europejskiego.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Lewant, cesarstwo łacińskie, ksenofobia, pogrom, getto</p> <p>– omawia rolę postaci: Urbana II, Saladyna</p> <p>– zna daty: synodu w Clermont (1095 r.), zdobycia Jerozolimy przez krzyżowców (1099 r.), IV krucjaty (1202–1204 r.)</p> <p>– opisuje okoliczności zwołania, przebieg i skutki I wyprawy krzyżowej</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywały zakony rycerskie</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki IV</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Fryderyka I Barbarossy, Filipa II Augusta, Ryszarda Lwie Serce</p> <p>– zna daty: II wyprawy krzyżowej (1147 r.), III wyprawy krzyżowej (1189–1202 r.), upadku cesarstwa łacińskiego (1261 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa utworzone na Bliskim Wschodzie przez krzyżowców</p> <p>– charakteryzuje organizację państw łacińskich na Bliskim Wschodzie</p> <p>– wymienia przyczyny organizowania wypraw</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci Aleksego I Komnena</p> <p>– zna daty: bitwy pod Manzikertem (1071 r.), bitwy pod Hattin (1187 r.), krucjaty przeciw albigenom (1209–1229 r.)</p> <p>– prezentuje zasięg i skutki ekspansji Turków seldżuckich</p> <p>– przedstawia przyczyny oraz skutki II i III wyprawy krzyżowej</p> <p>– wymienia przykłady wypraw krzyżowych na tereny poza Ziemią Świętą.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ krucjat na relacje między chrześcijanami a muzułmanami</p> <p>– ocenia skutki polityczne i kulturowe krucjat dla średniowiecznej Europy.</p>

			krucjaty – wymienia przyczyny upadku państw fahińskich na Bliskim Wschodzie.	krzyżowych na tereny poza Ziemią Świętą.		
4. Średniowieczna Hiszpania na styku trzech kultur	1. Rekonkwista 2. Chrześcijananie i mułmanie 3. Żydzi sefardyjscy 4. Współistnienie wielu kultur 5. Kres tolerancji na Półwyspie Iberyjskim 6. Hiszpania po rekonkwicie 7. Prześladowania Żydów w średniowiecznej Europie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: rekonkwista, inkwizycja – omawia konflikty między mułmanami a chrześcijanami na Półwyspie Iberyjskim – wymienia przykłady pokojowego współistnienia wyznawców chrześcijaństwa, islamu i judaizmu na Półwyspie Iberyjskim.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Maurowie, diaspora – zna daty: „czarnej śmierci” (1348–1349 r.), zdobycia Grenady (1492 r.) – wyjaśnia wpływ rekonkwisty na stosunek chrześcijan do wyznawców islamu i judaizmu – opisuje politykę arabską wobec wyznawców różnych religii.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>auto da fé</i> , moryskowie – zna datę zjednoczenia Kastylii i Aragonii (1479 r.) – wskazuje na mapie zmiany terytorialne na Półwyspie Iberyjskim, które zaszły w wyniku rekonkwisty – przedstawia stosunek Maurów do Żydów sefardyjskich – opisuje przyczyny, przejawy i skutki prześladowania	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: mozarabowie, mudejarowie – zna daty: pierwszego pogromu Żydów w Grenadzie (1066 r.), bitwy pod Las Navas de Tolosa (1212 r.) – wymienia okresy z historii Żydów sefardyjskich na Półwyspie Iberyjskim w średniowieczu – omawia politykę iberyjskich władców chrześcijańskich wobec	Uczeń: – ocenia współistnienie wielu kultur i religii na Półwyspie Iberyjskim pod panowaniem arabskim – ocenia stosunek chrześcijan do wyznawców islamu i judaizmu w okresie rekonkwisty.

				Żydów w średniowiecznej Europie.	wyznawców islamu oraz judaizmu.	
4 godziny						
Kształtowanie się Europy						
1. Na gruzach Imperium Rzymskiego	<p>1. Podział Imperium Rzymskiego</p> <p>2. Wędrowki ludów</p> <p>3. Bizancjum</p> <p>4. Początki państw germańskich i słowiańskich</p> <p>5. Kościół we wczesnym średniowieczu</p> <p>6. Frankowie następcami Rzymian</p> <p>7. Niestojna Europa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: schizma, renesans karoliński, wędrowka ludów</p> <p>– omawia rolę postaci Karola Wielkiego</p> <p>– zna daty: upadku cesarstwa zachodniorzymskiego (476 r.), schizmy wschodniej (1054 r.), upadku Konstantynopola (1453 r.)</p> <p>– przedstawia skutki wędrowki ludów dla Imperium Rzymskiego</p> <p>– wymienia nazwy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Konstancyjna Wielkiego, Teodozjusza Wielkiego, Justyniana, Karola Młota</p> <p>– zna daty: podziału Imperium Rzymskiego (395 r.), bitwy pod Poitiers (732 r.), misji Cyryla i Metodego (863 r.)</p> <p>– prezentuje okoliczności i skutki podziału Imperium Rzymskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: arianizm, głagolica</p> <p>– omawia rolę postaci: Attyli, Odoakra, Cyryla, Metodego, Czyngis-chana</p> <p>– zna daty: najazdu Hunów na Europę (375 r.), bitwy pod Adrianopolem (378 r.), przejęcia władzy przez Karolingów (751 r.), najazdów normańskich na Europę (IX–XI w.), powstania imperium mongolskiego (XIII w.)</p> <p>– wskazuje na</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: założenia Konstantynopola (330 r.), splądrowania Rzymu przez Wizygotów (410 r.), najazdów węgierskich na Europę (IX w.), bitwy na Lechowym Polu (955 r.)</p> <p>– omawia okoliczności powstania państw germańskich i słowiańskich</p> <p>– przedstawia zasięg i skutki najazdów normańskich na Europę</p> <p>– wymienia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia skutki przemian społeczno-politycznych w Europie we wczesnym średniowieczu</p> <p>– ocenia, które z państw germańskich powstałych na gruzach cesarstwa zachodniorzymskiego miały najważniejsze znaczenie.</p>

		państw germańskich powstałych na terenach dawnego cesarstwa zachodniorzymskiego.	go – wyjaśnia okoliczności i skutki schizmy wschodniej – opisuje proces budowy państwa Franków – charakteryzuje osiągnięcia renesansu karolińskiego.	mapie kierunki wędrówek ludów – opisuje rolę Bizancjum w średniowiecznej Europie – przedstawia rozwój i znaczenie Kościoła w średniowiecznej Europie Zachodniej – prezentuje proces chrystianizacji Europy Środkowej i Wschodniej – wyjaśnia, dlaczego Frankowie zostali następcami Rzymian.	następstwa najazdów Bułgarów, Węgrów i Mongołów na Europę – wyjaśnia, na czym polegała idea „przeniesienia imperium” w państwie Karolingów – określa wpływy kulturowe docierające do Bizancjum.	
2. W kręgu islamu	1. Początki islamu 2. Podział świata muzułmańskiego 3. Podboje arabskie 4. Handel i rzemiosło arabskie 5. Architektura i	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: hidżra, islam, muzułmanin, <i>Koran</i> , meczet – omawia rolę postaci Mahometa	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kalifat, arabeska, minaret – omawia rolę postaci Omara I – prezentuje okoliczności	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: sunnici, szyici, <i>Sunna</i> , szariat, astrolabium – omawia rolę postaci: Awicenny,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu neoplatonizm – omawia rolę postaci: Alego ibn Abi Taliba, Ibn Chalduna – prezentuje	Uczeń: – ocenia wpływ kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską.

	<p>sztuka islamu</p> <p>6. Wpływ kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską</p>	<p>– zna datę ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny (622 r.)</p> <p>– przedstawia główne założenia islamu.</p>	<p>pojawienia się islamu</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki i zasięg ekspansji muzułmanów</p> <p>– przedstawia przyczyny, zasięg i skutki podbojów arabskich</p> <p>– charakteryzuje architekturę i sztukę islamu</p> <p>– wymienia przykłady wpływu kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską.</p>	<p>Awerroesa</p> <p>– opisuje historię państwa arabskiego po śmierci Mahometa</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega podział wśród muzułmanów</p> <p>– prezentuje rozwój handlu i rzemiosła arabskiego</p> <p>– wymienia najważniejsze cechy funkcjonalne i architektoniczne meczetów</p> <p>– przedstawia politykę Arabów wobec wyznawców różnych religii.</p>	<p>związki między islamem, chrześcijaństwem i judaizmem</p> <p>– wymienia przyczyny dynamicznej ekspansji islamu w średniowieczu</p> <p>– przedstawia różnice między doktrynami sunnitów i szytów.</p>	
<p>3. Wyprawy krzyżowe</p>	<p>1. Ekspansja Turków seldżuckich</p> <p>2. Początki ruchu krucjatowego w Europie Zachodniej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: krucjata, zakony rycerskie</p> <p>– zna daty:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Lewant, cesarstwo łańskie, ksenofobia,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Fryderyka I Barbarossa, Filipa II Augusta, Ryszarda Lwie Serce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci Aleksego I Komnena</p> <p>– zna daty: bitwy pod Manzikertem (1071 r.), bitwy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ krucjat na relacje między chrześcijanami a muzułmanami</p> <p>– ocenia skutki</p>

	<p>3. Pierwsze krucjaty</p> <p>4. Państwa łańskie na Bliskim Wschodzie</p> <p>5. Kontrofensywa muzułmanów</p> <p>6. Cesarstwo łańskie i zmierzch idei krucjat</p> <p>7. Skutki krucjat</p>	<p>krucjaty ludowej (1096 r.), zdobycia Akki przez muzułmanów (1291 r.)</p> <p>– przedstawia przyczyny społeczne, ekonomiczne i religijne wypraw krzyżowych</p> <p>– wymienia skutki krucjat dla rycerstwa europejskiego.</p>	<p>pogrom, getto</p> <p>– omawia rolę postaci: Urbana II, Saladyna</p> <p>– zna daty: synodu w Clermont (1095 r.), zdobycia Jerozolimy przez krzyżowców (1099 r.), IV krucjaty (1202–1204 r.)</p> <p>– opisuje okoliczności zwołania, przebieg i skutki I wyprawy krzyżowej</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywały zakony rycerskie</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki IV krucjaty</p> <p>– wymienia przyczyny upadku państw łańskich na Bliskim Wschodzie.</p>	<p>– zna daty: II wyprawy krzyżowej (1147 r.), III wyprawy krzyżowej (1189–1202 r.), upadku cesarstwa łańskiego (1261 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa utworzone na Bliskim Wschodzie przez krzyżowców</p> <p>– charakteryzuje organizację państw łańskich na Bliskim Wschodzie</p> <p>– wymienia przyczyny organizowania wypraw krzyżowych na tereny poza Ziemią Świętą.</p>	<p>pod Hattin (1187 r.), krucjaty przeciw albigensom (1209–1229 r.)</p> <p>– prezentuje zasięg i skutki ekspansji Turków seldżuckich</p> <p>– przedstawia przyczyny oraz skutki II i III wyprawy krzyżowej</p> <p>– wymienia przykłady wypraw krzyżowych na tereny poza Ziemią Świętą.</p>	<p>polityczne i kulturowe krucjat dla średniowiecznej Europy.</p>
<p>4. Średniowieczn</p>	<p>1. Rekonkwista</p> <p>2. Chrześcijananie i</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia</p>

<p>a Hiszpania na styku trzech kultur</p>	<p>muzułmanie 3. Żydzi sefardyjscy 4. Współistnienie wielu kultur 5. Kres tolerancji na Półwyspie Iberyjskim 6. Hiszpania po rekonkwiście 7. Prześladowania Żydów w średniowiecznej Europie</p>	<p>znaczenie terminów: rekonkwista, inkwizycja – omawia konflikty między mułmanami a chrześcijanami na Półwyspie Iberyjskim – wymienia przykłady pokojowego współistnienia wyznawców chrześcijaństwa, islamu i judaizmu na Półwyspie Iberyjskim.</p>	<p>znaczenie terminów: Maurowie, diaspora – zna daty: „czarnej śmierci” (1348–1349 r.), zdobycia Grenady (1492 r.) – wyjaśnia wpływ rekonkwisty na stosunek chrześcijan do wyznawców islamu i judaizmu – opisuje politykę arabską wobec wyznawców różnych religii.</p>	<p>znaczenie terminów: <i>auto da fé</i>, moryskowie – zna datę zjednoczenia Kastylii i Aragonii (1479 r.) – wskazuje na zmiany terytorialne na Półwyspie Iberyjskim, które zaszły w wyniku rekonkwisty – przedstawia stosunek Maurów do Żydów sefardyjskich – opisuje przyczyny, przejawy i skutki prześladowania Żydów w średniowiecznej Europie.</p>	<p>znaczenie terminów: mozarabowie, mudejarowie – zna daty: pierwszego pogromu Żydów w Grenadzie (1066 r.), bitwy pod Las Navas de Tolosa (1212 r.) – wymienia okresy z historii Żydów sefardyjskich na Półwyspie Iberyjskim w średniowieczu – omawia politykę iberyjskich władców chrześcijańskich wobec wyznawców islamu oraz judaizmu.</p>	<p>współistnienie wielu kultur i religii na Półwyspie Iberyjskim pod panowaniem arabskim – ocenia stosunek chrześcijan do wyznawców islamu i judaizmu w okresie rekonkwisty.</p>
<p>4 godziny</p>						
<p>Europa odkrywa świat</p>						
<p>1. Krok poza Europę</p>	<p>1. Przednowożytne</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę</p>	<p>Uczeń: – ocenia znaczenie</p>

	<p>wyobrażenia o świecie</p> <p>2. Średniowieczni odkrywcy</p> <p>3. Podłoże ekonomiczne wypraw odkrywczych</p> <p>4. Rozwój nauki i techniki</p> <p>5. Uwarunkowania społeczne wypraw odkrywczych</p> <p>6. Ekspansja portugalska</p>	<p>znaczenie terminu karawela</p> <p>– omawia rolę postaci Marca Polo</p> <p>– zna daty wyprawy Marca Polo (1271–1295 r.)</p> <p>– omawia przyczyny, zasięg i skutki wypraw podróżników europejskich w średniowieczu.</p>	<p>znaczenie terminów: busola, jedwabny szlak</p> <p>– omawia rolę postaci: Henryka Żeglarza, Bartolomeu Diaza</p> <p>– zna datę odkrycia Przylądka Dobrej Nadziei (1488 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa europejskie, których mieszkańcy uczestniczyli w handlu śródziemnomorskim</p> <p>– wymienia wynalazki techniczne, które umożliwiały podejmowanie wypraw dalekomorskich</p> <p>– podaje ekonomiczne i</p>	<p>znaczenie terminów: <i>terra incognita</i>, kwadrant, laska Jakuba</p> <p>– wskazuje na mapie obszary opanowane przez Portugalczyków w XV w.</p> <p>– omawia średniowieczne wyobrażenia o świecie</p> <p>– wyjaśnia przyczynę zmiany sposobu postrzegania świata u schyłku średniowiecza</p> <p>– przedstawia średniowieczną wymianę handlową</p> <p>– określa wpływ rozwoju nauki i techniki na organizowanie wypraw odkrywczych</p>	<p>postaci: Giovanniego da Piano dei Carpini, Benedykta Polaka, Odoryka z Pordenone</p> <p>– zna datę przyznania Portugalii monopolu na handel afrykański (1452 r.)</p> <p>– opisuje znaczenie połączeń handlowych między Dalekim Wschodem a Europą w średniowieczu</p> <p>– wymienia przyczyny angażowania się władców i szlachty iberyjskiej w organizowanie wypraw odkrywczych.</p>	<p>przełamanie przez Portugalczyków strachu przed dalekimi wyprawami</p> <p>– ocenia stosunek żeglarzy portugalskich do ludności tubylczej na wybrzeżach Afryki.</p>
--	--	---	---	--	--	--

			społeczne przyczyny organizowania wypraw odkrywczych – wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy jako pierwsi podjęli ryzyko wypraw odkrywczych – określa kierunki wypraw odkrywczych Portugalczyków.	– wyjaśnia, które zalety karaweli zadecydowały o powodzeniu wypraw oceanicznych.		
2. Wielkie odkrycia geograficzne	<p>1. Wyprawy Krzysztofa Kolumba</p> <p>2. Pierwsze kontakty Europejczyków z Indianami</p> <p>3. Droga morska do Indii</p> <p>4. Poznawanie Nowego Świata</p> <p>5. Wyprawa dookoła świata</p> <p>6. Odkrycia Jamesa Cooka</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana</p> <p>– zna daty: pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba (1492 r.), ekspedycji Vasco da Gamy (1497–1498 r.), wyprawy Ferdynanda Magellana i Juana</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Ameriga Vespucciego, Jamesa Cooka</p> <p>– zna daty ekspedycji Jamesa Cooka (1768–1779 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie trasy wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Vasco Núñeza de Balboa, Giovanniego Cabota, Jacques’a Cartiera, Francisa Drake’a</p> <p>– zna daty: trzeciej wyprawy Krzysztofa Kolumba (1498 r.), wypraw Vasco Núñeza de Balboa (1513 r.),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Giovanniego da Verrazana, Pedra Cabrala</p> <p>– zna daty: odkrycia Brazylii przez Pedra Cabrala (1500 r.), wyprawy Giovanniego da Verrazana (1524 r.)</p> <p>– wyjaśnia motywy i skutki wyprawy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia stosunek Europejczyków do Indian i Nowego Świata</p> <p>– ocenia wpływ wielkich odkryć geograficznych na sytuację polityczną i gospodarczą w Europie.</p>

		<p>Elcaño (1519–1522 r.)</p> <p>– wymienia przyczyny oraz skutki wypraw odkrywczych Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana.</p>	<p>Magellana</p> <p>– omawia przebieg wypraw Krzysztofa Kolumba i Ferdynanda Magellana</p> <p>– przedstawia skutki wielkich odkryć geograficznych dla państw europejskich</p> <p>– charakteryzuje proces kolonizowania Nowego Świata</p> <p>– wyjaśnia znaczenie wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana i Jamesa Cooka dla rozwoju światowej wymiany handlowej.</p>	<p>Giovanniego Cabota (1497 r.), Jacques’a Cartiera (1534 r.) i Francisca Drake’a (1577–1580 r.)</p> <p>– określa motywy działań zdobywców Nowego Świata</p> <p>– charakteryzuje stosunek Europejczyków do Indian</p> <p>– opisuje wyprawy odkrywcze do Nowego Świata zorganizowane w XVI w.</p> <p>– omawia zasięg odkryć Jamesa Cooka.</p>	<p>Francisa Drake’a dookoła świata</p> <p>– opisuje trudności, z którymi zmagali się odkrywcy europejscy na przełomie XV i XVI w.</p>	
<p>3. Europejczycy w Nowym Świecie</p>	<p>1. Konkwistadorzy w Ameryce Środkowej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów:</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Hernána Cortésa, Francisca</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Montezumy,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Tupaca Amaru, Tupaca</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postępowanie konkwistadorów i</p>

	<p>2. Podbój imperium Inków</p> <p>3. Początki rywalizacji o kolonie w XVI wieku</p>	<p>konkwista, konkwistadorzy</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki podbojów Hernána Cortésa oraz Francisca Pizzara</p> <p>– wymienia nazwy obszarów, na których Europejczycy rozpoczęli w XVI w. kolonizację.</p>	<p>Pizarra, Elżbiety I Tudor</p> <p>– zna daty: wyprawy Hernána Cortésa do państwa Azteków (1519 r.), podboju Inków przez Francisca Pizarra (1532–1533 r.), klęski Wielkiej Armady (1588 r.)</p> <p>– wymienia nazwy cywilizacji prekolumbijskich</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na sukcesy konkwistadorów</p> <p>– charakteryzuje stosunek zdobywców europejskich do plemion indiańskich.</p>	<p>Atahualpy, Karola V Habsburga</p> <p>– zna daty: podpisania traktatów w Tordesillas (1494 r.) i Saragossie (1529 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie podział kolonialny Ameryki z XVI–XVII w.</p> <p>– przedstawia osiągnięcia cywilizacji prekolumbijskich</p> <p>– opisuje kolonialny podział świata w XVI w.</p>	<p>Amaru II</p> <p>– przedstawia sposoby rywalizacji o kolonie w XVI w.</p> <p>– opisuje okoliczności powstania hiszpańskiego imperium kolonialnego w XVI w.</p> <p>– wymienia gospodarcze i polityczne przyczyny przystąpienia Anglików, Francuzów oraz Holendrów w XVI w. do rywalizacji o kolonie.</p>	<p>politykę państw europejskich wobec rdzennych mieszkańców Nowego Świata.</p>
<p>4. Początki gospodarki światowej</p>	<p>1. Skutki ekologiczne i kulturowe wielkich odkryć</p> <p>2. Handel</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „złoty trójkąt”, system</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu wymiana ekologiczna (kolumbijska)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę utworzenia angielskiej Kompanii</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia znaczenie wykorzystywania pracy niewolników z Czarnego Łądu</p>

	<p>kolonialny 3. Rywalizacja o wpływy gospodarcze 4. Początki kapitalizmu</p>	<p>folwarczno-pańszczyźniana, kapitalizm – wymienia nazwy towarów, które umożliwiły rozwój handlu kolonialnego – podaje nazwy państw europejskich, które osiągnęły największe korzyści ze światowej wymiany handlowej w XVI–XVIII w. – omawia cechy charakterystyczne kapitalizmu – opisuje warunki transportu i pracy niewolników afrykańskich w epoce nowożytnej.</p>	<p>nakładczy, manufaktura, giełda, bank – przedstawia skutki rozprzestrzeniania się w Ameryce chorób pochodzących z Europy – opisuje przemiany kulturowe będące efektami kolonizowania Nowego Świata – omawia znaczenie niewolnictwa dla rozwoju kolonii w Nowym Świecie – prezentuje przemiany gospodarcze w Europie, które sprzyjały rozwojowi kapitalizmu – wymienia przyczyny</p>	<p>– zna daty wojny siedmioletniej (1756–1763 r.) – podaje skutki wymiany ekologicznej dla Europy i Nowego Świata – omawia rozwój handlu kolonialnego – opisuje funkcjonowanie wymiany handlowej w „złotym trójkącie” – przedstawia najważniejsze etapy rywalizacji państw europejskich o wpływy gospodarcze na terytoriach zamorskich – prezentuje zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XVIII w.</p>	<p>Wschodnioindyjskiej (1600 r.) – omawia wpływ handlu kolonialnego na przemiany gospodarcze w Europie Zachodniej – przedstawia skutki rywalizacji państw europejskich o wpływy gospodarcze na świecie.</p>	<p>dla rozbudowy mocarstw kolonialnych – ocenia wpływ europejskiej ekspansji kulturowej, gospodarczej i politycznej na sytuację krajów kolonizowanych.</p>
--	---	---	---	---	---	--

			uksztalowania się rynku światowego w epoce nowożytnej – wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na powstanie kapitalizmu.			
4 godziny						
Wiek XIX						
1. Niepodległe państwa w Nowym Świecie	1. Kolonie północnoamerykańskie w XVIII wieku 2. Początek walk o niepodległość 3. Międzynarodowe skutki rewolucji amerykańskiej 4. Kolonie hiszpańskie w Ameryce na początku XIX wieku 5. Zerwanie związków z Hiszpanią	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: zasada restauracji, Święte Przymierze, izolacjonizm – omawia rolę postaci Jerzego Waszyngtona – zna daty: wojny o niepodległość USA (1775–1783 r.), ogłoszenia <i>Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych</i> (4 lipca 1776 r.),	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Kreole, Metysi – omawia rolę postaci: Simona Bolívara, Jamesa Monroe’a – zna daty: wojny siedmioletniej (1756–1763 r.), bitwy pod Lexington (1775 r.), bitwy pod Yorktown (1781 r.), zawarcia pokoju w Wersalu (1783 r.),	Uczeń: – omawia rolę postaci José de San Martína – zna daty: zawarcia pokoju paryskiego (1763 r.), zebrania się Kongresu Kontynentalnego w Filadelfii (1774 r.), proklamowania niepodległości Argentyny, Paragwaju oraz Republiki Kolumbii (1810–1823 r.), Meksyku (1821 r.) i Brazylii (1822 r.)	Uczeń: – omawia rolę postaci: Miguela Hidalga, Agustína de Iturbide, François Dominique’a Toussainta, Piotra I (cesarza Brazylii) – zna daty: wprowadzenia opłaty stemplowej (1765 r.), ogłoszenia niepodległości Haiti (1804 r.), bitwy pod Ayacucho (1824 r.), II wojny o	Uczeń: – porównuje i ocenia skutki walk o niepodległość mieszkańców kolonii brytyjskich oraz hiszpańskich dla kształtowania się nowego układu sił na świecie.

	<p>6. Ameryka dla Amerykanów</p>	<p>kongresu wiedeńskiego (1814–1815 r.) – przedstawia przyczyny dążeń niepodległościowych mieszkańców kolonii angielskich w Ameryce Północnej – wyjaśnia, na czym polegała amerykańska polityka izolacjonizmu.</p>	<p>ogłoszenia doktryny Monroe’a (1823 r.) – opisuje przebieg walk o niepodległość mieszkańców kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej – wskazuje przełomowe momenty walk mieszkańców kolonii brytyjskich o niepodległość – prezentuje zdobywanie niepodległości przez państwa Ameryki Łacińskiej – określa znaczenie postanowień uczestników kongresu wiedeńskiego dla utrwalenia starego porządku w Europie.</p>	<p>– wskazuje na mapie kierunki ekspansji amerykańskiej w XIX w. – przedstawia reakcje kolonistów na restrykcyjną politykę Wielkiej Brytanii – wyjaśnia, co miało wpływ na kształtowanie się amerykańskiej świadomości narodowej – charakteryzuje sytuację gospodarczo-społeczną w koloniach hiszpańskich na początku XIX w.</p>	<p>niepodległość USA (1812–1814 r.) – wymienia międzynarodowe skutki rewolucji amerykańskiej – porównuje społeczeństwa Stanów Zjednoczonych oraz nowych państw Ameryki Łacińskiej z pierwszej połowy XIX w.</p>	
--	----------------------------------	--	---	--	---	--

<p>2. Nowy kolonializm</p>	<p>1. Walka z handlem niewolnikami 2. Imperium Królowej Wiktorii 3. Indie – „perła w koronie brytyjskiej” 4. Państwo Środka i „wiek upokorzeń” 5. Wyścig kolonialny w Afryce</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci królowej Wiktorii – zna daty: „wielkiego buntu” w Indiach (1857–1859 r.), incydentu w Faszodzie (1898 r.), II wojny burskiej (1899–1902 r.) – wyjaśnia, co zdecydowało o potęgze kolonialnej Wielkiej Brytanii – tłumaczy, dlaczego Indie nazywano „perłą w koronie brytyjskiej” – wymienia nazwy państw, które zabiegały o wpływy gospodarcze w Chinach.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu dominium – zna daty: ustanowienia formalnego zakazu handlu niewolnikami (1815 r.), zniesienia niewolnictwa w USA (1863 r.), podboju Algierii przez Francuzów (1830–1847 r.), otwarcia Kanału Sueskiego (1869 r.) – podaje korzyści, które przyniosła Francuzom kolonizacja Algierii – omawia organizację kolonii brytyjskich w XIX w. – opisuje politykę brytyjską wobec Indii – przedstawia</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Aborygeni – zna daty: zawarcia traktatu nankińskiego (1842 r.), utworzenia Dominium Kanady (1867 r.), Związku Australijskiego (1901 r.) i Związku Południowej Afryki (1910 r.) – przedstawia rolę Australii w imperium kolonialnym Wielkiej Brytanii – omawia stosunek kolonizatorów do rdzennej ludności Australii – wymienia skutki brytyjskiej polityki gospodarczej wobec Indii – prezentuje podział kolonialny</p>	<p>Uczeń: – zna daty: zniesienia niewolnictwa w Wielkiej Brytanii (1833 r.), Portugalii (1869 r.), Brazylii (1888 r.) i we Francji (1848 r.) – prezentuje etapy znoszenia niewolnictwa w XIX w. – przedstawia działalność brytyjskiej Kompanii Wschodnioindyjskiej oraz skutki jej polityki dla metropolii i kolonii.</p>	<p>Uczeń: – ocenia politykę Brytyjczyków wobec rdzennej ludności ich kolonii – ocenia metody, za których pomocą obce mocarstwa w XIX w. uzależniły od siebie Chiny.</p>
-----------------------------------	--	--	---	--	--	---

			<p>przyczyny i skutki wyścigu kolonialnego w Afryce</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przejawy i skutki zależności Chin od obcych mocarstw w XIX w. – określa główne kierunki ekspansji kolonialnej Brytyjczyków i Francuzów. 	<p>Afryki</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa skutki I wojny opiumowej dla Chin. 		
3. Konflikty kolonialne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciw kolonizatorom 2. Bunt sipajów 3. Powstania w Chinach 4. Powstanie Mahdiego 5. Konflikty w południowej Afryce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: Wielkiego Buntu w Indiach (1857–1859 r.), powstania tajpingów (1851–1864 r.), powstania bokserów (1898–1901 r.) – wymienia przyczyny nasilania się konfliktów między ludnością podbitą a kolonizatorami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci Mahdiego – zna daty powstania Mahdiego (1881–1899 r.) – wyjaśnia, dlaczego Chińczycy nie byli zainteresowani obustronną wymianą handlową z Europejczykami – wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci Horatia Kitchenera – zna daty: bitwy nad Little Bighorn (1876 r.), bitwy pod Omdurmanem (1898 r.) – wyjaśnia, jak powstanie sipajów wpłynęło na zmianę sposobu organizacji imperium Brytyjczyków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci: Abd al-Kadira, Czaki – zna daty: bitwy nad Ilsy (1846 r.), proklamowania republiki w Chinach (1911 r.) – wyjaśnia wpływ nowoczesnej techniki na ekspansję Europejczyków w Afryce – przedstawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki konfliktów kolonialnych dla mieszkańców kolonii mocarstw europejskich.

		– wyjaśnia, co zdecydowało o klęskach ponoszonych przez ludność tubylczą w zmaganiach z kolonizatorami.	przykłady konfliktów kolonialnych w Azji i Afryce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki buntu sipajów w Indiach oraz wojen burskich w południowej Afryce.	– opisuje przyczyny, przebieg i skutki powstania Mahdiego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki powstań: tajpingów oraz bokserów.	skutki konfliktów Amerykanów z Indianami – opisuje reakcję europejskiej opinii publicznej na powstanie „bokserów”.	
4. Gospodarka w okresie imperializmu	1. Rola kolonii w epoce industrialnej 2. Szlaki oceaniczne 3. Kolej a kolonizacja 4. Administrowanie koloniami	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu industrializacja – przedstawia skutki kolonizacji Afryki i wpływów państw europejskich na tym kontynencie – wymienia powody ekspansji kolonialnej w XIX w. – opisuje proces industrializacji w XIX w.	Uczeń: – omawia rolę postaci Ferdinanda de Lessepsa – zna daty: otwarcia Kanału Sueskiego (1869 r.) i Kanału Panamskiego (1914 r.) – wskazuje na mapie Kanał Sueski i Kanał Panamski oraz wyjaśnia ich znaczenie dla rozwoju komunikacji i	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu imperializm – omawia rolę postaci Leopolda II – zna datę konferencji dyplomatycznej w Berlinie (1884 r.) – przedstawia rywalizację o kontrolę nad szlakami oceanicznych i portami w XIX w. – opisuje metody administrowania	Uczeń: – zna datę ukończenia budowy Kolei Transsyberyjskiej (1916 r.) – wyjaśnia, na czym polegała odmiennosc statusu Konga na przełomie XIX i XX w. od pozycji innych kolonii europejskich.	Uczeń: – ocenia cele dokonanych w XIX w. inwestycji mocarstw światowych w koloniach.

			handlu – przedstawia wpływ rozbudowy sieci kolejowej na rozwój gospodarczy kolonii.	koloniami przez władze metropolitalne.		
5. Brzemie białego człowieka	1. Stosunek Europejczyków do ludności skolonizowanej 2. Ideologia imperialna 3. Skutki kolonializmu dla ludności pozaeuropejskiej 4. Krytyka kolonializmu 5. Wpływ kolonializmu na kulturę europejską	Uczeń: – omawia rolę postaci Cecila Rhodesa – wyjaśnia znaczenie wiersza Rudyarda Kiplinga <i>Brzemie białego człowieka</i> – wymienia podstawowe założenia ideologii imperialnej.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu orientalizm – omawia rolę postaci Rudyarda Kiplinga – wymienia czynniki, które wpłynęły na poczucie wyższości kolonizatorów nad ludnością kolonii – opisuje stosunek Europejczyków do kolonizowanych ludów – przedstawia skutki kolonializmu dla społeczeństw metropolii kolonialnych oraz ludności kolonii w	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu transfer kulturowy – omawia rolę postaci Alberta Schweitzera – wymienia przyczyny nasilania się krytyki ideologii imperialnej – przedstawia argumenty przeciwników kolonializmu – prezentuje wpływ kolonializmu na kulturę Europejczyków w XIX w. – określa skutki wykorzystywania	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie imperializmu dla brytyjskiej polityki kolonialnej – wymienia przykłady postaw krytycznych wobec polityki kolonialnej – określa przyczynę protekcyjnego stosunku kolonizatorów do społeczeństw pozaeuropejskich i ich kultury – podaje przykłady wymiany kulturowej pomiędzy Europą a resztą świata.	Uczeń: – ocenia stosunek Europejczyków do ludności skolonizowanej w XIX i XX w. – ocenia politykę imperialną mocarstw światowych do czasu wybuchu I wojny światowej.

			XIX i XX w.	w posiadłościach zamorskich rozwiązań technologicznych z metropolii.		
6. Świat wobec dominacji mocarstw kolonialnych	<p>1. Japonia: od izolacji do otwarcia na świat</p> <p>2. Reformy w Japonii</p> <p>3. Podboje japońskie i wojna z Rosją</p> <p>4. Niepowodzenie europejskich prób kolonizacji</p> <p>5. Początki ruchów niepodległościowych w koloniach</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905 r.) – wymienia reformy mające doprowadzić do modernizacji Japonii w XIX w. – określa czynniki sprzyjające zainicjowaniu ruchów niepodległościowych w koloniach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu szogun – omawia rolę postaci Mutsuhito – zna daty: początku reform cesarza Mutsuhito (1867 r.), bitwy pod Cuszimą (1905 r.) – określa przyczyny reform wprowadzonych przez cesarza Mutsuhito – wskazuje na mapie kierunki ekspansji japońskiej z XIX w. – opisuje wczesny etap działalności Mahatmy Gandhiego w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny japońsko-chińskiej (1894–1895 r.), aneksji Korei przez Japonię (1910 r.) – przedstawia przyczyny i przejawy polityki izolacji Japonii od reszty świata – omawia przyczyny oraz skutki wojen Japonii z Chinami i Rosją – wymienia nazwy państw afrykańskich i azjatyckich, które w XIX w. były niepodległe. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci: Menelika II, Mathew Perry’ego – zna datę przymusowego nawiązania przez Japończyków kontaktów z USA (1853 r.) – opisuje przebieg rywalizacji o wpływy w Afganistanie i Etiopii – wyjaśnia, dlaczego Afganistan i Etiopia zachowały niepodległość w okresie kolonializmu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki modernizacji Japonii w XIX i na początku XX w. – ocenia wpływ polityki mocarstw kolonialnych na radykalizację nastrojów społecznych na świecie.

			północnej Afryce i Indiach – wyjaśnia międzynarodowe znaczenie klęski Rosji w wojnie z Japonią.			
6 godzin						
Na drodze do globalizacji						
1. Sojusznik zza Atlantyku	1. Stany Zjednoczone w XIX wieku 2. „Ziemia obiecana” 3. Polityka zagraniczna USA w drugiej połowie XIX wieku 4. I wojna światowa 5. Wspaniałe lata 20. 5. Wielki kryzys i <i>New Deal</i> 6. Od izolacjonizmu do zaangażowania	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, imigracja, ententa, państwa centralne, Liga Narodów – zna daty: uchwalenia konstytucji USA (1787 r.), wojny secesyjnej (1861–1865 r.), I wojny światowej (1914–1918 r.), krachu na giełdzie nowojorskiej (1929 r.) – przedstawia przyczyny oraz skutki imigracji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: konfederaci, unioniści, „zasada otwartych drzwi”, kinematografia, kultura masowa, interwencjonizm – omawia rolę postaci: Thomasa Woodrowa Wilsona, Franklina Delano Roosevelta – zna daty: przystąpienia USA do I wojny światowej (1917 r.), kapitulacji Niemiec (11	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu nieograniczona wojna podwodna – zna daty: zakupienia przez USA Alaski (1867 r.), rozpoczęcia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej (1917 r.), ogłoszenia planu Wilsona (1918 r.), ogłoszenia programu <i>lend-lease</i> (1941 r.) – określa znaczenie wojny	Uczeń: – zna datę wojny amerykańsko-hispańskiej (1898 r.) – omawia wpływ wynalazków na życie Amerykanów i gospodarkę USA – wymienia główne cele oraz kierunki amerykańskiej polityki zagranicznej u progu II wojny światowej.	Uczeń: – ocenia wpływ USA na przebieg I wojny światowej – ocenia znaczenie programu pokojowego Wilsona dla zapewnienia bezpieczeństwa międzynarodowego.

		<p>Europejczyków do USA w XIX i XX w. – wymienia przyczyny dynamicznego rozwoju gospodarczego USA pod koniec XIX i na początku XX w.</p>	<p>listopada 1918 r.), zawarcia traktatu wersalskiego (28 czerwca 1919 r.), ogłoszenia <i>New Deal</i> (1932 r.) – prezentuje rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w pierwszej połowie XIX w. – przedstawia strukturę społeczną imigrantów w USA w drugiej połowie XIX w. – wyjaśnia, na czym polegała i jakie miała skutki „zasada otwartych drzwi” stosowana wobec Chin – opisuje okoliczności zakończenia amerykańskiej polityki</p>	<p>secesyjnej dla rozwoju USA – wymienia nabytki terytorialne USA z drugiej połowy XIX w. – przedstawia rolę USA podczas I wojny światowej – omawia amerykańską politykę zagraniczną po zakończeniu I wojny światowej – opisuje życie gospodarcze i społeczne w USA w latach 20. XX w. – wyjaśnia, jakie znaczenie miała I wojna światowa dla pozycji międzynarodowej Stanów Zjednoczonych.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

			<p>izolacjonizmu w okresie I wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa przyczyny, przejawy i skutki wielkiego kryzysu – wymienia założenia <i>New Deal</i> – opisuje konsekwencje ekonomiczne I wojny światowej dla USA. 			
<p>2. Stany Zjednoczone demokratycznym supermocarstwem</p>	<p>1. II wojna światowa</p> <p>2. Plan Marshalla</p> <p>3. Rywalizacja supermocarstw</p> <p>4. Stany Zjednoczone wobec Ameryki Łacińskiej i Azji</p> <p>5. Od odprężenia do „gwiazdnych wojen”</p> <p>6. „Żandarm świata”</p> <p>7. Wyzwania</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zimna wojna, żelazna kurtyna, „bogata Północ”, „biedne Południe” – omawia rolę postaci Michaiła Gorbaczowa – zna daty: ataku na Pearl Harbor (1941 r.), utworzenia NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna powstrzymywania, „gwiazdne wojny”, „praska wiosna”, Jesień Narodów – omawia rolę postaci Harry’ego Trumana – zna daty: realizacji planu Marshalla (1948– 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: odprężenie, system wielobiegunowy – omawia rolę postaci: George’a Marshalla, Fidela Castro, Ronalda Reagana – zna daty: wojny koreańskiej (1950–1953 r.), wojny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ogłoszenia Sojuszu dla Postępu (1961 r.), przejęcia władzy przez Michaiła Gorbaczowa (1985 r.) – wyjaśnia, dlaczego Amerykanie sprzeciwiali się rządowi Fidela Castro na Kubie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia amerykańską politykę zwalczania wpływów komunistycznych na świecie – ocenia wpływ polityki Ronalda Reagana na rozpad ZSRR.

	<p>geopolityczne w XXI wieku</p>	<p>(1949 r.), załamania się rządów komunistycznych w państwach Europy Wschodniej (1989 r.) – prezentuje przebieg zimnej wojny – omawia okoliczności utworzenia i cele NATO – wyjaśnia, dlaczego USA są nazywane „żandarmem świata”.</p>	<p>1951 r.), utworzenia RFN i NRD (1949 r.), „praskiej wiosny” (1968 r.), zjednoczenia Niemiec (1990 r.), rozpadu ZSRR (1991 r.) – prezentuje rolę USA podczas II wojny światowej – wyjaśnia, na czym polegał i jakie miał skutki układ dwubiegunowy funkcjonujący w powojennym świecie – wymienia przyczyny wzrostu znaczenia USA na arenie międzynarodowej po 1945 r. – przedstawia przyczyny powstania i główne założenia</p>	<p>wietnamskiej (1959–1975 r.), kryzysu kubańskiego (1962 r.), rozpoczęcia interwencji zbrojnej w Afganistanie (1979 r.) – podaje przykłady zastosowania doktryny powstrzymywania – opisuje rywalizację supermocarstw po II wojnie światowej – określa przyczyny, przebieg i skutki kryzysu kubańskiego oraz interwencji militarnej USA w Wietnamie – wyjaśnia, na czym polegała polityka odprężenia – przedstawia</p>	<p>– omawia metody stosowane przez Amerykanów w celu zwalczania wpływów komunistycznych w Azji i Ameryce Łacińskiej – przedstawia różnice w rozwoju gospodarczym supermocarstw – opisuje politykę ZSRR w okresach odprężenia międzynarodowego.</p>	
--	----------------------------------	--	--	---	--	--

			<p>doktryny powstrzymywania – określa założenia i skutki planu Marshalla – wyjaśnia, na czym polegał program „gwiazdnych wojen” – określa skutki załamania się systemu komunistycznego.</p>	<p>cechy amerykańskiej polityki zagranicznej w latach 80. XX w. – wymienia wyzwania geopolityczne w XXI w.</p>		
<p>3. Kres imperiów kolonialnych</p>	<p>1. Osłabienie pozycji Europy 2. Indyjska droga do niepodległości 3. Dekolonizacja Indochin 4. Niepodległość Afryki 5. Dziedzictwo kolonizacji europejskiej</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: obywatelskie nieposłuszeństwo, bierny opór, dekolonizacja – omawia rolę postaci Mahatmy Gandhiego – określa, jaką rolę w walce o niepodległość Indii odegrała metoda biernego oporu.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu rok Afryki – omawia rolę postaci Ho Chi Minha – zna daty: utworzenia Indyjskiego Kongresu Narodowego (1885 r.), bitwy pod Dien Bien Phu (1954 r.) – przedstawia wpływ I i II wojny</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch państw niezaangażowanych, neokolonializm – omawia rolę postaci Haile Selassie I – zna daty: marszu solnego (1930 r.), ogłoszenia niepodległości Indii i Pakistanu (1947 r.),</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci: Muhammada Alego Jinnaha, Mobutu Sese Seko – zna daty powstania Demokratycznej Republiki Wietnamu (1945 r.) i Socjalistycznej Republiki Wietnamu (1976 r.) – omawia skutki</p>	<p>Uczeń: – ocenia dziedzictwo kolonizacji europejskiej w Azji i Afryce – ocenia wpływ II wojny światowej na ukształtowanie się nowego podziału świata.</p>

			<p>światowej na pozycję mocarstw kolonialnych oraz na nasilenie się nastrojów niepodległościowych w koloniach</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje indyjską drogę do niepodległości – omawia przebieg dekolonizacji w Azji – wymienia skutki wycofania się Europejczyków z kolonii azjatyckich – wyjaśnia, dlaczego rok 1960 nazwano rokiem Afryki.	<p>konferencji w Genewie (1954 r.), powstania ruchu państw niezaangażowanych (1955 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa wpływ konfliktów światowych na przemiany społeczne i polityczne w posiadłościach kolonialnych – przedstawia brytyjską politykę wobec Indii po zakończeniu II wojny światowej – opisuje przyczyny i skutki sporu pomiędzy Indiami a Pakistanem – prezentuje proces dekolonizacji Indochin – wymienia skutki I i II wojny	<p>kompromisu wypracowanego podczas obrad tzw. Indyjskiego Okrągłego Stołu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia problem suwerenności postkolonialnych państw afrykańskich.	
--	--	--	---	--	--	--

				indochińskiej – omawia proces dekolonizacji Afryki.		
4. Między wolnym handlem a protekcjonizme m	1. Znaczenie handlu zagranicznego 2. Modele polityki handlowej 3. Współczesny handel światowy i jego problemy 4. Porozumienia międzynarodowe dotyczące handlu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu protekcjonizm – zna daty: wielkiego kryzysu gospodarczego (1929–1933 r.), utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (1951 r.), powstania Unii Europejskiej (1993 r.) – wymienia czynniki sprzyjające rozwojowi handlu międzynarodoweg o.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm gospodarczy, globalna gospodarka wolnorynkowa – omawia rolę postaci: Roberta Schumana, Jeana Monneta – zna daty: zawarcia traktatów rzymskich (1957 r.), utworzenia Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (1960 r.), powstania Światowej Organizacji Handlu (1994 r.) – przedstawia	Uczeń: – zna daty: konferencji w Bretton Woods (1944 r.), zawarcia Układu Ogólnego w sprawie Taryf Celnych i Handlu (1947 r.), kryzysu paliwowego (1973 r.), utworzenia Północnoameryka ńskiej Strefy Wolnego Handlu (1992 r.) – wyjaśnia, w jaki sposób II wojna światowa wpłynęła na zmiany w rozwoju handlu międzynarodoweg o – podaje skutki kryzysu paliwowego z 1973 r.	Uczeń: – przedstawia różnice między protekcjonizmem a liberalizmem gospodarczym – omawia czynniki, które umożliwiły ukształtowanie się układu sił gospodarczych zwanego triadą.	Uczeń: – ocenia, czy należy znieść wszystkie ograniczenia w wymianie handlowej na całym świecie.

			<p>długofalowe skutki rozwoju handlu międzynarodowego</p> <p>o</p> <p>– wymienia działania służące liberalizacji handlu między państwami członkowskimi EWG</p> <p>– podaje przyczyny liberalizacji handlu międzynarodowego po II wojnie światowej.</p>	– wymienia najważniejsze porozumienia międzynarodowe dotyczące handlu.		
5. Globalizacja – szanse i zagrożenia	<p>1. Czym jest globalizacja</p> <p>2. Przejawy globalizacji</p> <p>3. Skutki globalizacji</p> <p>4. Krytycy globalizacji</p> <p>5. Polska w zglobalizowanym świecie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu globalizacja</p> <p>– wymienia czynniki sprzyjające globalizacji</p> <p>– określa społeczne, polityczne i kulturowe skutki globalizacji.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja międzynarodowa, antyglobaliści</p> <p>– zna datę wybuchu światowego kryzysu gospodarczego (2008 r.)</p> <p>– rozpoznaje przejawy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: uniformizacja kultury, makdonaldyzacja</p> <p>– omawia rolę korporacji międzynarodowych w procesie globalizacji</p> <p>– podaje przykłady zagrożeń gospodarczych,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– przedstawia różnice w rozwoju globalizacji w różnych regionach świata</p> <p>– omawia miejsce Polski w zglobalizowanym świecie.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia skutki globalizacji dla społeczeństw na całym świecie</p> <p>– ocenia pozytywne i negatywne aspekty globalizacji w perspektywie przyszłości państwa oraz społeczeństwa polskiego.</p>

			globalizacji – wyjaśnia, które ze skutków globalizacji budzą sprzeciw jej krytyków.	społecznych, politycznych i ekologicznych, które wynikają z globalizacji.		
--	--	--	--	---	--	--

5 godzin